



**OBČNI ZBOR
ŠKOFIJSKE KARITAS LJUBLJANA**

23. MAREC 2013



**OBČNI ZBOR
ŠKOFIJSKE KARITAS LJUBLJANA**

23. MAREC 2013

KARITAS V LETU VERE

*Naj Kristus po veri
prebiva v vaših srcih*

Ef 3,17

Zbornik za Občni zbor Škofijske karitas Ljubljana

Izdala: Škofijska karitas Ljubljana

Odgovarja: Jože Kern

Uredila: Polona Miklič

Fotografije: arhiv ŠKL, Simona Baraga (Tabor slepih)

Oblikovanje: Studio Signum

Tisk: Birografika Bori

Naklada: 900 izvodov

Ljubljana, marec 2013

OBČNI ZBOR ŠKOFIJSKE KARITAS LJUBLJANA

23. MAREC 2013

*Naj Kristus po veri prebiva v vaših srcih,
da bi tako, ukoreninjeni in utemeljeni v ljubezni, mogli z vsemi
svetimi doumeti, kolikšna je širokost in dolgost in visočina in globo-
čina ter spoznati Kristusovo ljubezen, ki presega spoznanje, da bi se
izpolnili do vse Božje polnosti.*

(Ef 3,17–19)

*Vera je božji dar. Brez nje ne bi bilo življenja. Če hoče biti naše
delo plodovito, če hoče biti v celoti za Boga in če hoče biti lepo,
potem mora biti zgrajeno na veri – veri v Kristusa, ki je rekel: »Bil
sem lačen, bil sem nag, bil sem bolan in brez doma, in ste mi postre-
gli.« Naše delo je osnovano na teh Kristusovih besedah.*

Mati Terezija



PRIDIGA LJUBLJANSKEGA NADŠKOFA MSGR. DR. ANTONA STRESA

(Sobota pred cvetno nedeljo: Ezek 37, 21–28; Jan 11, 45–57)

Vsako leto nas na soboto pred cvetno nedeljo Božja beseda nagovarja k razmišljanju o edinosti človeškega rodu. Gre za prastaro človeško hrepenenje, saj so razdori in vojne ena najhujših nesreč za človeštvo, narode in posameznike. Koliko gorja so povzročili različni spopadi med ljudmi. Zato je razumljivo, da sodi obljuba večnega miru med ljudmi med mesijanske obljube, se pravi obljube povezane z obljubo dokončno odrešenega človeštva. Te obljube smo slišali v berilu in na to pričakovanje odgovarja tudi današnji evangelij, ki poudarja, da je Jezus moral umreti, da bi zbral razkropljene Božje otroke.

Žal pa si poti do te dobrine miru med ljudmi ne znamo ali nočemo prav predstavljati. Številni veliki vojskovođe in mogočni vladarji so prav tako obljubljali, da bodo vzpostavili mir med ljudmi, ko jih bodo zavojevali in podjarmili, mir pa bodo vzpostavili z nasiljem in trdo roko. Vedno pa se je tak mir izkazal za zelo krhek in hitro pokvarljiv. Vse, kar je med ljudmi doseženo s silo in brez notranjega spreobrnjenja in moralnega očiščenja, je kratke sape in ne traja dolgo. Kajti tudi resnični vzroki vseh vrst zla med ljudmi izhajajo predvsem iz pokvarjenega, grešnega in sebičnega človeškega srca.

To povsem zgrešeno ravnanje srečamo tudi pri judovskih prvakah v današnjem evangeliju, ki menijo, da bodo svoj narod obvarovali velike nesreče, če bodo z nasiljem in zločinom odstranili Jezusa, za katerega so vedeli, da je nedolžen. V njem so videli nevarnost za svoj narod in to umišljeno nevarnost so hoteli odstraniti z umorom nedolžnega človeka. Mislijo, da smejo narediti zločin, da bi dosegli dober učinek. Svoj zli namen prikažejo kot nujen ukrep, če se hočejo izogniti še večji nesreči. »Če ga tako pustimo, bodo vsi verovali vanj in prišli bodo Rimljani ter pokončali naš sveti kraj in naš narod.« Zato svojo namero prikažejo kot nujno sredstvo, da pridejo do dobrega cilja, do rešitve judovskega ljudstva pred propadom. Toda zelo staro in preizkušeno moralno pravilo pravi, da dober cilj ne posvečuje slabih sredstev in da po slabih poteh ni mogoče priti na dober cilj. Nasilje nad nedolžnim Jezusom, laž in krivica, ki so ju njegovi sovražniki uporabili, da so prišli do svojega cilja, niso pripeljali do rešitve izraelskega ljudstva. Ravno nasprotno. Kakih štirideset let po Jezusovi nasilni smrti so Rimljani do tal porušili tempelj in uničili sveto mesto, Jude pa so razkropili po vsem svetu. Cilj in pot, ki vodi do njega, sta med seboj tesno povezana. Zato lahko dobre cilje uresničujemo samo z dobrimi sredstvi.

Jezus ima tudi plemenit, najbolj plemenit cilj: vzpostaviti na svetu Božje kraljestvo ljubezni in edinosti. Toda za to uporabljaja tudi najbolj plemenita sredstva, najbolj plemenito sredstvo, kar jih je mogoče: darovanje samega sebe iz ljubezni do drugih. Bolj plemenitega dejanja ni, kakor se je tudi sam zavedal. »Nihče nima večje ljubezni, kakor je ta, da kdo dá svoje življenje za svoje prijatelje« (Jn 15,13). S to ljubeznijo je gradil Božje kraljestvo, ki je ravno kraljestvo ljubezni, pravičnosti in miru. Božja ljubezen, ki se je na najvišji možni način razodela na križu, je Božje edino sredstvo, je hkrati sredstvo in cilj, ter središče, okoli katerega se zbirajo ljudje in sestavljajo novo Božje ljudstvo. Z Jezusom je sredi med nami Bog sam. Jezus stopa na mesto starega templja, kajti v njem, v Jezusu, je navzoč Bog sam s svojo Ljubeznijo. On privablja k sebi vse ljudi in ustvarja novo Božje ljudstvo, prerajeno v vodi in Svetem Duhu v Božje otroke, v člane Božje družine, kjer vlada Božja ljubezen in edinstvo.

To je zgled za nas in v tej luči je delovanje Karitas in drugih podobnih dejavnosti krščanske ljubezni v Cerkvi bistveno in nepogrešljivo. Papež Benedikt XVI. je vedno znova poudarjal, da je krščanska dejavna ljubezen do bližnjega sestavni del delovanja Cerkve in je na enaki ravni kot oznanjevanje in bogoslužje. Oznanjamo Boga, ki je Ljubezen, in ga najbolj verodostojno oznanjamo z dejanji lastne ljubezni do bratov in sester. Svoje delovanje



in požrtvovalno služenje soljudem v stiski razumemo kot odsev ali odmev Božje ljubezni do vsakega človeka. Še več, kot ljubezen, ki jo dolgujemo Jezusu Kristusu samemu, ki je rekel: »Karkoli ste storili enemu od teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili« (Mt 25,40). To je razpoznavni znak in posebnost naše krščanske dobrotelčnosti, naše krščanske ljubezni do bližnjega. Sočlovek v stiski je za nas drugi trpeči Jezus, ki čaka na naše usmiljenje. Po tem se krščanska ljubezen do bližnjega razlikuje od drugih humanitarnih dejavnosti, kakor jih običajno imenujejo.

Drage sestre in dragi bratje! Velika milost je, da smemo biti Božji sodelavci pri uresničevanju njegove ljubezni in njegovega kraljestva v našem svetu. Karitas zbira vse Božje otroke ne glede na to, kaj so in kaj si mislijo. Zbira jih, ker so potrebni sočutja in pomoči, ker je v njih zaradi poteptanega človeškega dostojanstva Božja podoba onečaščena. In v letu vere je prav, da se še močneje zavemo, da je krščanska ljubezen do bližnjega najbolj prepričljiva, najbolj verodostojna in najmočnejša »nova evangelizacija«. Najprej evangelizacija nas samih, ki to Božjo ljubezen posnemamo, nato pa tudi evangelizacija kot oznanilo vesele novice o Božji ljubezni, v katerega verujemo in s svojim dobrotelnim delovanjem oznanjamo drugim. Amen.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 't. Stres'.

*msgr. dr. Anton Stres
ljublanski nadškof metropolit*

ZVESTO PRIČEVANJE DEJAVNE LJUBEZNI V LETU VERE

Dogajanje ob občnem zboru je v dobršni meri posvečeno merjenju in ocenjevanju opravljenega dela v preteklem letu. Tako kot že dve desetletji smo tudi letos lahko veseli obsega zbranih sredstev, razdeljene hrane in drugih dodeljenih pomoči. Predvsem pa smo veseli množice opravljenih srečanj, pogovorov in svetovanj ljudem, ki k nam prihajajo v najrazličnejših stiskah. Dober občutek in spodbudo nam dajejo tudi vse pestre oblike srečevanj sodelavcev Karitas v nadškofiji. Podobno je bilo v preteklih letih, pri našem delu bomo vztrajali tudi v prihodnje, pa še marsikaj izboljšali, dodali. Zanašamo se na božjo pomoč, k temu nas opogumlja dosedanja izkušnja.

Naše delo ni več pionirsko, vse bolj ga zaznamujejo vztrajnost, potrpežljivost, prizadevnost, predvsem pa zvestoba. V času vsakovrstnih, večkrat dobro medijsko pokritih, humanitarnih pobud Karitas odlikuje mirno in tiho delo s tisoči in tisoči prosilcev. Sredi dogajanja, ki ga prevečkrat zaznamuje želja po hvaležnosti in družbenih priznanjih, Karitas ohranja zrelo in zvesto držo po Jezusovi besedi:

»Glejte, da svoje pravičnosti ne boste izkazovali pred ljudmi, da bi vas videli, sicer ne boste imeli plačila pri svojem Očetu, ki je v nebesih. Kadar torej daješ miloščino, ne trobi pred seboj, kakor delajo hinavci po shodnicah in ulicah, da bi jih ljudje hvalili. Resnično, povem vam: Dobili so svoje plačilo. Kadar pa ti daješ miloščino, naj ne ve tvoja levica, kaj dela tvoja desnica. Tako bo tvoja miloščina na skrivnem, in tvoj Oče, ki vidi na skrivnem, ti bo povrnil.« (Mt 6,1–3).

Med našimi prostovoljci je zaslediti predvsem resno pripravljenost za potrpežljivo delo s prosilci, ki k nam prihajajo obremenjeni in razrvani od vseh mogočih stisk in težav. Prizadeti in ranjeni. Njihova hvaležnost za nudeno pomoč ni v ospredju pričakovanj sodelavcev Karitas. Prej pripravljenost za spoprijem s težavami, z neugodnimi občutki in nemalokrat s problematičnim vedenjem. Sodelavci se zavedajo, da se bo po opravljenem delu na Karitas potrebno spočiti in razvedriti, si nabrati novih moči.

Seveda se med prostovoljci in prosilci za pomoč pogosto zgodijo lepi trenutki, trenutki razumevanja, srečanja, hvaležnosti. To pride kot milost, nekaj, česar nismo pričakovali ne načrtovali, bognedaj zahtevali ali izsiljevali.

V tem preprostem dogajanju iz dneva v dan se kaže tisti pravi duhovni temelj karitativnega poslanstva: to, kar delamo, delamo zaradi Boga. Ne zato, ker bi se radi s svojim delom posebej odlikovali, ker bi se želeli čutiti posebej dobre, boljše od drugih ljudi. Tudi ne zato, da bi bili deležni spoštovanja in občudovanja.

Čutimo, da nam je, brez naših posebnih zaslug, dana milost, da smo lahko tukaj in nekaj odpomoremo spričo toliko stisk in trpljenja med ljudmi.

Vsak kristjan, ki se karitativno udeje, naj bi se bolj in bolj zavedal, da s svojim, včasih nehvaležnim delom, pričuje za resnico, da Bog je in da ljubi vse ljudi brez razlike. Da je blizu, da je dobrotljiv in usmiljen – da je človekoljuben Bog, kot bi se izrazili naši pravoslavni bratje.



Jože Kern
v.d. generalnega tajnika
Škofijske karitas Ljubljana

MODROST V SODOBNEM ŽIVLJENJU



Sodobno razvito družbo že nekaj desetletij označujemo kot informacijsko družbo. Ta družba naj bi bila torej družba informacij in znanja. Pa je ta družba tudi družba modrosti? Vsi resno in globoko misleči analitiki sodobne družbe menijo, da ni tako. Sodobni razviti družbi manjka njen drugi veliki temelj. To ni družba visokih etičnih in moralnih standardov, to ni družba vrednot in vere v vrednote. Znanje pa brez tega drugega temelja ne pomeni modrosti. Stabilna in perspektivna družba je lahko samo družba znanja in vrednot, torej družba modrosti. A kaj je modrost in kako je z njo v sodobnem svetu?

KAJ JE MODROST IN KAJ VSE ZAJEMA

Vsa ljudstva, vse kulture in vsi jeziki poznajo besedo za nekaj, kar po zaželenosti presega vse druge človeške lastnosti. Ta beseda je modrost. Težko je povedati, kaj je modrost in morda je modrost že zaradi svoje nedorekljivosti postala šele pred nedavnim predmet znanstvenega preučevanja. Resnično, psihologija, ki že več kot sto let znanstveno raziskuje inteligentnost, se je raziskovanja modrosti zares lotila šele pred dobrim desetletjem. A vendar vsi nekako vemo, kaj je modrost, pa čeprav tega morda ne znamo dobro povedati. A velja poskusiti. Velja se npr. spomniti Andersa Sandberga: inteligentnost je, da znamo reševati probleme, modrost je, da vemo, katere probleme je treba reševati. Za Ortiza y Pina (Macdonald, 2004) je modrost »zmožnost dobro izbirati in odločati. Odločati najboljše. Modrost je inteligentnost, ki jo preoblikujejo izkušnje. Je informacija, ki jo razostri razumevanje.«

Za Meekerja (1981) je modrost »stanje duha, ki ga odlikuje globoko razumevanje in globok vpogled ... je razumevanje kompleksnosti in sprejemanje odnosnosti.«

Kaj lahko s psihološkega vidika že povemo o modrosti? Morda bi jo lahko označili kot kombinacijo ne toliko kvantitativne, kolikor kakovostne inteligentnosti, izkušenosti, znanja in intuicije. Vendar modrost ni nasprotje obsežnemu znanju, temveč zahteva veliko znanja. Sternberg (1998) pravi o modrosti takole:

»Predlagal sem ravnovesno teorijo modrosti, po kateri je moder človek oseba, ki uporablja svojo inteligentnost v splošno dobro na ta način, da uravnoveša osebne, medosebne in nadosebne interese in to na kratek in dolgi rok, ki to počne s pomočjo vcepljanja vrednot in z namenom, da se prilagaja okolju, ga oblikuje in ga izbira.«

Modrost torej pomeni sintezo znanja, razuma, socialnega čuta in kakovosti etičnega presojanja ter vrednot pri reševanju (težavnih) problemov, s katerimi se srečujemo v našem življenju (Baltes & Staudinger, 2000). Pomeni tisto sintezo etične presoje, vrednot, znanja, izkustva, inteligentnosti in intuicije, ki omogoča izjemen vpogled, presojo in svetovanje o težavnih, kompleksnih in negotovih vprašanjih. Tako je modrost usmerjena v dobro sebi in v dobro drugim, njen smisel pa je v tem, da jo vnašamo v načrtovanje, urejanje in tolmačenje življenja. Modrost narašča od otroštva in adolescence v odraslo obdobje, kot potrjujejo tudi raziskovalci. Ti navajajo pet ključnih kriterijev modrosti (Pasupathi, Staudinger & Baltes, 2001):

- bogato in poglobljeno poznavanje življenja;
- visoka kakovost odločanja, izbiranja ciljev, izbiranja sredstev za doseganje ciljev ter načinov svetovanja in pomoči drugim;
- zmožnost upoštevanja preteklih, sedanjih in v prihodnosti možnih življenjskih okoliščin;
- zmožnost upoštevanja individualne in skupinske različnosti v življenjskih prioritetah;
- gledanje na človeka v njegovem lastnem referenčnem okvirju;

- prednostno upoštevanje temeljnih univerzalnih vrednot, ki določajo dobrobit človeštva, družbe in posameznika;
- upoštevanje življenjskih negotovosti in učinkovite strategije spoprijemanja z negotovostjo.

Pa je res, da modrost z leti narašča? Raziskovalni izsledki zanesljivo kažejo na razliko v modrosti med mladostniki in odraslimi. Odrasli so pokazali bistveno višjo mero modrosti. A medtem ko je bilo pri adolescentih opaziti živahno naraščanje modrosti iz leta v leto, med mlajšimi odraslimi (20 do 37 let) podobnega naraščanja ni bilo več. Sodeč po izsledkih bi lahko dejali, da niso niti mladostniki niti odrasli pokazali prav velike modrosti; odrasli sicer več, vendar v svojih modrostnih presojah niso bistveno napredovali nad stopnjo, ki je dosežena ob koncu adolescence. To pa pomeni, da v zrelih letih sicer lahko dosežemo modrost, da pa se to pri mnogih ne zgodi. Zrelost pomeni možnost za večjo modrost, a ni nobena garancija zanjo. Modrost je nekaj, kar se ne zgodi, če vanjo ne investiramo svojih izkušenj, znanja, pameti, vrednot in socialnega čuta.

Zdi se, da povečano zanimanje sovpada s težnjo, da bi psihologija raziskala vrhunške in izjemne domete človekovega funkcioniranja, vključujoč tudi tiste najkompleksnejše, ki združujejo več temeljnih vidikov obnašanja in doživljanja: intelektualne in kognitivne, emocionalne, socialne in moralne. Modrost je tako skoraj pri vseh raziskovalcih pojmovana kot večdimenzionalna lastnost.

Tako koncept modrosti po Sternbergu (1985, 1990) vsebuje pomembno komponento razumnosti (»sagacity«), po kateri lahko modrost ločimo tako od inteligentnosti kot od ustvarjalnosti. Ta komponenta vključuje poleg kognitivnih sposobnosti tudi visoko stopnjo znanja in zanimanja o drugih, globoko razumevanje ljudi in njihovih problemov, upoštevanje različnih mnenj in zavest, da se vedno učimo od drugih. Moder človek zna poslušati in zna priznati napako. Pozneje je Sternberg (1998) opredelil modrost kot »uporabo tihega in tudi eksplicitnega znanja, posredovanega z vrednotami in usmerjenega k skupnemu dobru skozi ravnovesje med osebnimi, medosebnimi in nadosebnimi interesi, tako kratkoročno kot dolgoročno in k doseganju ravnotežja med prilagajanjem obstoječim razmeram, oblikovanjem obstoječih razmer in izbiro obstoječih razmer« (Sternberg, 2001, str. 230). Ta ravnovesna teorija modrosti torej vključuje naslednje aspekte človekovega delovanja, ki morajo biti v ravnovesju: učinkovita inteligentnost, naravnost k splošnemu dobru, usklajenost osebnih, medosebnih in nadosebnih interesov, upoštevanje kratkoročne in dolgoročne življenjske perspektive ter upoštevanje vrednot in morale (»infuzija vrednot«).

OSEBNOST, MODROST IN PSIHIČNO BLAGOSTANJE

V vseh kulturah povezujejo modrost tudi z osebnostnimi potezami, zato je za razumevanje modrosti zelo relevantno vprašanje, kakšna je osebnostna podlaga modrosti. Katere osebnostne dimenzije so najbolj povezane z modrostjo, katere v največji meri napovedujejo modro ravnanje? To je vprašanje, ki smo se mu posvetili v eni od naših raziskav. V tej raziskavi smo kot mero modrosti uporabili dimenzijo, ki jo v psihologiji strokovno označujemo z imenom generativnost. Zanimalo nas je torej, kako se modrost oziroma generativnost povezuje z osebnostnimi dimenzijami (Musek, 2009).

Izsledki raziskave so dokaj zanesljivo pokazali, kateri so najpomembnejši osebnostni temelji te tako zaželene in potrebne osebnostne lastnosti. Modrost je v največji meri povezana s široko in kompleksno dimenzijo osebnosti, ki smo jo v svojih prejšnjih raziskavah označili kot generalni faktor osebnosti (GFO). To dimenzijo bi lahko opredelili kot našo splošno osebnostno prilagojenost. Med ti. petimi velikimi dimenzijami osebnosti, ki tvorijo GFO, največ prispevajo k modrosti odprtost, ekstravertnost in prijetnost, še vedno pomembno pa tudi vestnost in čustvena stabilnost. Pri modrih ljudeh bomo torej v povprečju prej zasledili kombinacijo intelektualne odprtosti, ekstravertnosti, prijetnosti, vestnosti in emocionalne stabilnosti kot pa nasprotno kombinacijo. Prav ta kombinacija pa tudi pomeni višjo stopnjo generalnega faktorja osebnosti. Skupna (multipla) korelacija temeljnih osebnostnih dimenzij z modrostjo znaša 0,518 in to pomeni, da lahko kakih 27 odstotkov celotne

informacije o modrosti pojasnimo z omenjenimi osebnostnimi dimenzijami. Od tega je možno pojasniti 25 odstotkov te informacije, torej skoraj vse, s pomočjo GFO, ki torej v sebi nosi združeno informacijo vpliva osebnosti.

A osebnostne dimenzije niso edine pomembne psihološke spremenljivke, ki se povezujejo z modrostjo. Določen delež k modrosti prispevajo tudi naše kognitivne sposobnosti, torej inteligentnost. Kot bi pričakovali, je modrost povezana tudi z moralnimi, etičnimi in vrednotnimi dimenzijami našega razuma in naše osebnosti. Zanimivo je, da naši podatki kažejo tudi na znatno povezanost modrosti z duhovnostjo, torej z zmožnostjo, da doživljamo duhovno povezanost z drugimi, svetom in z razsežnostmi našega verskega nazora.

Še bolj zanimivo je, da je modrost dokaj močno povezana z našim psihičnim blagostanjem in zdravjem, torej z občutjem zadovoljstva z življenjem, sreče, optimizma in življenjskega smisla. Kar 23 odstotkov informacije modrosti lahko pojasnimo s psihičnim blagostanjem. Modrost je torej tudi nekak generator našega psihičnega blagostanja in naše subjektivno občutene kakovosti življenja. Zato nas ne bo začudilo, če ugotovimo, da se modrost v pomembni meri povezuje tudi z učinkovitostjo našega spoprijemanja s stresom (stresorji). In kot bi morda tudi pričakovali, lahko iz naših raziskovalnih analiz povzamemo bistveno povezanost modrosti z našo (pozitivno) samopodobo in samospoštovanjem.

Osebnostno in psihološko podlago modrosti torej lahko vidimo tako v osebnostnih dimenzijah, kot v psihičnem blagostanju, duhovnosti in inteligentnosti (umski, emocionalni in socialni). Gre torej za lastnosti, kot so intelektualna in socialna odprtost, socialni čut in altruizem, čustvena stabilnost, čustvena inteligentnost, a tudi dobre intelektualne sposobnosti (torej umska inteligentnost), dosežki in vestnost, duhovnost. Na drugi strani pa je, kot vidimo, zelo jasna povezanost modrosti s psihičnim blagostanjem in učinkovitostjo našega spoprijemanja s stresom in stresorji, torej s težavami in problemi v našem življenju ter z našo samopodobo in samospoštovanjem.

Če povzamem: modrost je očitno zelo kompleksna značilnost, ki se pomembno povezuje z mnogimi, prav tako kompleksnimi osebnostnimi in psihološkimi dimenzijami. Med njimi so zlasti naslednje:

1. temeljne dimenzije osebnosti in njihov generalni faktor
2. sposobnosti (umska, emocionalna in socialna inteligentnost) in dosežki
3. duhovnost, moralnost in zavezanost temeljnim vrednotam
4. psihično blagostanje in zdravje ter kakovost življenja
5. učinkovito spoprijemanje s problemi, težavami in stresom

KAKO JE Z MODROSTJO V DANAŠNJEM SVETU

Perspektiva človeštva temelji na dveh velikih in medsebojno povezanih temeljih. Eden od teh temeljev je znanje. Na eni strani je že dolgo jasno, da je lahko družba prihodnosti le družba znanja. Brez znanja ni mogoče reševati nalog in problemov, s katerimi se človek sooča, vključujoč tudi probleme, pred katere ga postavlja sam znanstveni in tehnološki napredek. Drug, še globlji temelj, pa so vrednote kot življenjska vodila in na njih temelječi etika in morala človeške civilizacije. Od tega temelja je namreč odvisno, kako bomo uporabljali znanje, ki je za naš obstoj in za preživetje neobhodno. Daleč najhujši in najusodnejši problemi človeštva so povezani z odpovedovanjem na tem področju, z neupoštevanjem in s kršenjem vrednot, morale in etike. Oblikovanje značaja ob etični in vrednotni usmerjenosti je pogoj za to, da bo tudi v šolah in drugje pridobljeno znanje kakovostno strukturirano in da ne bo zlorabljeno v škodo ljudi.

Stabilno družbo bodočnosti lahko torej definiramo kot družbo znanja in vrednot: kot družbo znanja, temelječo na trajnih vrednotah. Lahko pa bi tudi rekli, da je takšna družba družba modrosti. Gre za družbo, ki je znanstveno in tehnološko napredna, inovativna in ustvarjalna, hkrati pa polno delujoča tudi v etičnem, moralnem in vrednotnem pogledu. Za družbo, ki je ne samo odprta za vrhunski napredek znanja in tehnologije, temveč tudi vodilna v tem napredku, ki pa se tega napredka loteva odgovorno in etično, v skladu s svojimi kulturnimi in civilizacijskimi vrednotami in normami.

Za sodobno razvito družbo, torej tudi našo, je potemtakem ključnega pomena, da poskrbi za trajno in stabilno delovanje obeh temeljev, znanja in razuma, etike in vrednot, oboje pa je podlaga modrosti.

V sodobnem razvitem svetu se je v znatni meri že razvilo spoznanje, da stabilne družbe bodočnosti ni mogoče oblikovati brez večjih naporov in prizadevanj na področju vrednot, morale in etike. Samo poznavanje vrednot in etičnih načel ne zadostuje, potrebno je njihovo udejanjanje v življenju posameznikov in družbe. To pa med drugim pomeni večje investiranje v vrednotno in etično vzgojo in tudi investiranje v institucije, ki bi morale skrbeti za uveljavljanje vrednot in morale v družbenih sferah. Žal pri nas omenjena spoznanja še niso dovolj prodrla in zadnji čas je, da storimo tudi pri nas potrebne korake.

Kakovost medgeneracijskih odnosov in prenos vrednot in znanja iz generacije v generacijo sta dva temeljna pogoja družbene stabilnosti v vsej zgodovini človeštva. Človeška družba in kultura preprosto ne moreta obstati, če ne zmoreta kakovostne nege prihodnjih generacij in prenašanja znanj ter vrednot prihodnjim generacijam. To seveda velja tudi za družbo bodočnosti. Stabilna družba bodočnosti je lahko samo družba, ki bo poskrbela za kakovostne medgeneracijske odnose in za kakovosten prenos vrednot ter znanja med generacijami.

Funkcioniranje temeljev družbe bodočnosti torej ni mogoče brez kakovostnih medgeneracijskih odnosov. V zadnjem času postaja pomen medgeneracijskih odnosov vse večji, ne nazadnje tudi zaradi čedalje manjšega procentnega deleža novih generacij v »starajočem se« razvitem svetu. Zagotavljanje kakovosti medgeneracijskih odnosov je pogoj za trajno kakovost integracije in prenosa vrhunskega znanja, znanstvene miselnosti in visoko etičnih vrednot mladim generacijam. Gre torej za zagotavljanje trajnega in učinkovitega neposrednega dialoga nosilcev vrhunskega znanja in vrednot z mladimi (predšolska mladina, učenci, dijaki, študenti) ter z njihovimi vzgojitelji in učitelji.

NAŠ SKUPNI CILJ: DRUŽBA ZNANJA IN VREDNOT = DRUŽBA MODROSTI

Brez napredka v znanju in tehnologiji družba nima prihodnosti, samo ustrezna etična in vrednotna usmerjenost pa zagotavlja, da bo znanje, ki je tudi samo vrednota, uporabljeno v človeštvu koristne namene. Sodobni razviti svet se, soočen s kritičnim odstopanjem sodobne družbe od etičnih in vrednotnih standardov, vse bolj jasno zaveda nujnosti večjega etičnega, moralnega in vrednotnega ozaveščanja. Vse največje pomanjkljivosti in negativni pojavi, ki ogrožajo družbeno stabilnost, od nasilja do korupcije, so posledica le-tega. V svetu in tudi pri nas se je med mnogimi pomembnimi misleci, raziskovalci in strokovnjaki že uveljavilo spoznanje, da je potrebno oblikovati družbo z visokimi standardi znanja, etike in vrednot, kar pa sodobna družba, tudi naša, slovenska, zdaj ni. A takšno jo moramo narediti in pri tem ne sme biti izgubljena nobena generacija.

Po naših ocenah so zato potrebni kvaliteten premiki v strokovni in družbeni refleksiji stanja vrednot, morale, etike in bioetike v sodobnem svetu ter v naši družbi še posebej. Ti premiki morajo biti uravnoteženo usmerjeni k zagotavljanju blaginje in dobrobiti posameznikov in k zagotavljanju blagostanja in dobrobiti vse družbene skupnosti.

Družba modrosti, torej družba znanja in vrednot, je edina skupnost, od katere si lahko tako človeštvo kot posamezniki obetamo srečno življenje in stabilno prihodnost. V svojih dolgoročnih usmeritvah mora ta družba stremeti k spoštovanju deklariranih ciljev EU in civiliziranega sveta:

- življenje, kakovost življenja in zdravje
- demokracija in človekove pravice
- visoki etični standardi in vladavina prava
- državljanska zavest
- spoštovanje kulturne tradicije in kulturne različnosti
- trajnostni razvoj

Vrednote kot življenje, ljubezen, zdravje, svoboda, humanost, socialna skrb, družinska sreča, poštenost, pravičnost, enakost, kultura, tradicija, delo, ustvarjalnost, znanje, napredek so neobhodne sestavine družbe modrosti. Družbi, v kateri živimo, še veliko manjka, da bi jo lahko označili za stabilno družbo vrednot in znanja, za družbo modrosti. Vendar vemo, vsaj okvirno, kateri so temeljni etični standardi in vrednote. Vemo, kaj je kakovostno znanje. Vemo, kaj je modrost. Takšno družbo torej lahko gradimo. Cilj je jasen.

prof. dr. Janek Musek



LITERATURA

1. Baltes, P. B., & Staudinger, U. M. (2000) Wisdom: A metaheuristic (pragmatic) to orchestrate mind and virtue toward excellence. *American Psychologist*, 55, 122–136.
2. Musek, J. (2009). Osebnostna podlaga modrosti. *Anthropos (Ljublj.)*, 41, 1/2, 165–187.
3. Pasupathi, M., & Staudinger, U. M. (2001). Do Advanced Moral Reasoners Also Show Wisdom? Linking Moral Reasoning and Wisdom-Related Knowledge and Judgement. *International Journal of Behavioral Development* 25(5), September:401–415.
4. Staudinger, U. M., & Pasupathi, M. (2003). Correlates Of Wisdom-Related Performance in Adolescence and Adulthood: Age-Graded Differences in 'Paths' Toward Desirable Development. *Journal of Research on Adolescence* 13(3), September:239–268.
5. Staudinger, U. M., Smith, J., & Baltes, P. B. (1992). Wisdom-Related Knowledge In a Life Review Task: Age Differences and the Role of Professional Specialization. *Psychology And Aging* 7(2), June:271–281.
6. Sternberg, R. J. (1985). Implicit Theories of Intelligence, Creativity, and Wisdom. *Journal of Personality & Social Psychology* 49(3), September:607–627.
7. Sternberg, R. J. (2001). Why schools should teach for wisdom: the balance theory of wisdom in educational settings. *Educational Psychologist*, 36 (4), 227–245.
8. Sternberg, R. J., Ed. (1998). *Handbook of Human Creativity*. Cambridge: Cambridge University Press.



SOCIALNA STISKA, STRAH IN VERA



Pred leti sem predaval na splošnih srečanjih karitativnih delavcev v Postojni, Ljubljani in Prekmurju, zadnji dve leti pa še področnim Karitas. Na prvih predavanjih se mi je zelo vtisnila v spomin razlika glede stisk prebivalcev med osrednjim delom Slovenije, Primorsko in Prekmurjem. V pogovorih po predavanjih sem si lahko hitro ustvaril podobo stiske, ki pesti ljudi v Prekmurju, v Prlekiji in sploh na severovzhodnem delu Slovenije, kar se je razlikovalo od stanja na Primorskem, še bolj pa v osrednji Sloveniji, kjer je bila stiska takrat še manj opazna. V zadnjih letih pa se ta povečuje povsod, še bolj pa na omenjenih delih države zaradi neurejenih političnih in posledično zaostrenih gospodarskih in socialnih razmer. Ogroženost povečuje tudi medijska klima, ki vse v državi slika v črni luči, zaradi česar se ob resničnih stiskah ustvarja še vzdušje črnogledosti in brezupa, kar slabo deluje na splošno in skupno pripravljenost, da bi se spoprijeli s težavami in s skupnim prizadevanjem lajšali stiske posameznikov, ki so zaradi teh objektivnih ali osebnih razlogov zašli v krizo. Stiska in negativno vzdušje v družbi ljudem na robu preživetja ustvarjata občutek, da se zanje nihče ne zmeni. Posebno je to stanje izziv za mlade, ki vse težje najdejo delo, kar otežuje njihov vstop v družbeni razvoj, obenem so še bolj sprejemljivi za raznovrstne manipulacije. Naloga nas v Cerkvi je v tem stanju krepiti duhovno, molitveno in gmotno povezanost ter izkazovanje skrbi za sestre in brate v težavah.

Tranzicijski prehodi, stečaji podjetij, usmerjanje vsega v središče Slovenije, neiznajdljivost in brezbržnost, velikokrat tudi zavestno delovanje vodilnih samo za lastne kratkoročne interese so botrovali padcu gospodarske dejavnosti in krepitvi nezaupanja v državne in druge ustanove. Politični in medijski pritiski izničujajo prizadevanja dobronamernih delavcev, vse to pa zmanjšuje zaupanje v državne ustanove in slabi gospodarsko prizadevanje. Socialno stanje je tudi posledica krize medsebojnega zaupanja in zaupanja državljanov v poslovanje ustanov, posebno sodstva. Vse to poraja strah in nezaupanje v prihodnost.

Strah je človekova prirojena čustvena sposobnost, da se zavaruje pred nevarnostmi. Strah nas je najprej neposrednih (vidnih) stvari, ki ogrožajo naše življenje. Podobno imajo tudi živali strah kot naravni odziv, da se zavarujejo pred neposrednimi nevarnostmi iz okolja. Človek kot razmišljujoče bitje pa ima še globlji strah ali tesnobo, ki je razsežnost njegove človeške biti in njegove umske sposobnosti, da čuti, razmišlja in dolgoročno ureja svoje življenje. Kot pravijo psihologi, je strah povezan najprej z ločitvijo človeka od matere oziroma od drugih ljudi. Tesnoba ali ta globlji strah je lahko normalen, sorazmeren človekovemu bitju, lahko pa je tudi pretiran. Kot smo videli, danes obstaja nevarnost, da se vzbuja strah. Govorimo celo o kulturi strahu, kar pomeni, da nas vplivneži v družbi zavestno usmerjajo v stanje strahu. Danes kulturo strahu omogočajo in pospešujejo razvejane medijsko-tehnične priprave. Posebno so to izkoriščali totalitarni sistemi, ki so tako lahko brezpogojno vladali nad ljudmi. Človek je negotovo bitje in če ga izoliramo, se strah oziroma tesnoba poveča. Zato so medčloveški odnosi najboljša varovalka za človekovo gotovost in premagovanje življenjske tesnobe. Depresivnost, ki narašča, je vsaj delno posledica izoliranosti današnjega človeka. Človekove strahove lahko ponazorimo s silami, ki držijo v teku oziroma v ravnotežju zemljo in ostala nebesna telesa. Kakor ima zemlja svoje sile, ki jo držijo v ravnotežju, jih ima tudi človek. Najprej se človek vrti okrog sebe, a pretirana navezanost nase je vzrok strahu pred drugim. Človek potrebuje torej tudi druge, a če se vrti le okrog njih, to povzroča strah, kako priti do sebe, kako najti samega sebe. Kot telesno bitje je človek priklenjen na zemljo, kar mu daje stalnost, hkrati pa ga to lahko tudi utesnjuje, mu vliva strah pred novim in občutek, da ni sposoben sprejeti (ničesar) novega, drugačnega, boji se sprememb. Na drugi strani pa je človek, ki nima trdnosti v

življenju in je odprt le za spremembe ter mu ustaljenost, trdnost in zanesljivost povzročajo probleme in strah ter zato ne najde kaj trdnega v lastnem življenju. V vseh teh razpetostih se človek pokaže kot bitje, ki ni stalno na zemlji in ga je zato strah pred prihodnostjo, ker je smrt stalnica njegovega življenja. Zato lahko življenjsko ravnotežje dosežemo le preko drugega oziroma z drugimi. Vsaka življenjska odločitev je težavna, je začetek novega in pomeni odhod od starega ter je povezana s strahom pred novim, prihodnjim. Predvsem je najtežja zadnja ločitev iz tega sveta, ki pa kot tesnoba stalno spremlja človekovo življenje, kajti enkrat bomo morali zapustiti to zemljo.

Učitelj logoterapije Viktor Frankl ima zelo jasno sporočilo. Smisel življenja gradimo tako, da skupaj z drugimi odpiramo širši razgled, da s pomočjo soljudi iščemo globlje, širše in dolgoročneje možnosti in tako drug drugemu olajšamo preseganje ujetosti v določene predstave in včasih zelo pristranske ozkosti. Živimo v časih, ko je treba vedno bolj graditi bivanje in sobivanje v odkrivanju globljih temeljev, ki jih nudi povezanost z Bogom in medsebojna povezanost. Težko pa je to doseči brez globljih uvidov ali, kot pravimo verni, brez iskanja smisla v duhovnih temeljih oziroma v Bogu. Ker te duhovne vezi sploh ne ali vsaj premalo gojimo, se v družbi kopičijo težave in zmanjšuje upanje v prihodnost. Verni lahko ponujamo prepričljive različice, ki drugim dajejo upanje, in jim pomagamo, da iz ujetosti v pasti tega sveta širijo razgled ter premagujejo vsakdanje težave. Karitativni delavci in vsi kristjani, ki tako ali drugače to počnemo, smo sol zemlje in luč sveta. Da bomo to čim bolj zmogli potrebujemo medsebojne okrepitve v duhu in resnici. In če bomo povezani med seboj in utrjeni v Bogu, bomo tudi prepričljivi pričevalci njegove resnice, ki je v zaupanju, saj nam Jezus zagotavlja: »Jaz sem. Ne bojte se!« (Jn 6,20)

dr. Janez Juhant



RAZLIČNI OBRAZI DEPRESIJE



Depresija je duševna motnja, o kateri se v zadnjih letih veliko govori in piše. Pogosto je predstavljena tako v strokovni literaturi kot na širšem medijskem področju. V sodobni družbi se soočamo s porastom pojava depresivnih motenj, depresija je vse bolj v ospredju pojavnosti med vsemi boleznimi. K sreči je ta bolezen danes vse manj stigmatizirana, tako da ljudje lažje spregovorijo o svojih težavah in poiščejo pomoč.

Depresija je motnja, ki zajame celega človeka. Vpliva na počutje, telo, razpoloženje in vedenje. Vpliva na razmišljanje o sebi in o svojem življenju ter na doživljanje sveta okoli sebe. Poudariti je potrebno, da depresija ni le prehodna slaba volja, predvsem pa ni znak človekove šibkosti. Depresije ne smemo zamenjati z žalovanjem. Med temeljne značilnosti depresivne motnje spadajo depresivno razpoloženje ali potrnost, izguba veselja oziroma zadovoljstva ter pretirana utrujenost. Nemoč in izguba energije sta praviloma najbolj izraženi v jutranjem času, ob hudi depresiji pa lahko močno zmanjšata človekove dnevne aktivnosti. Depresivni se pogosto potožijo nad upočasnjenostjo, izgubo koncentracije in spominskih sposobnosti. Izgubijo samozavest ter samospoštovanje, lahko se pojavljajo huda krivdna občutja. Med prvimi težavami je lahko nespečnost, ki se izboljša šele ob izboljšanju depresivne simptomatike. V tako težkem psihičnem stanju se lahko začnejo pojavljati misli na smrt ali samomorilne misli. V hudi depresiji se intenzivnost pojavljanja depresivnih ali celo samomorilnih misli povečuje s spontanim vrivanjem depresivnih misli in skrbi. Depresija se začne počasi in sprva lahko neprepoznavno. Ni nujno, da se takoj pojavijo vsi simptomi. Pojavi se lahko spontano ali pa je odraz različnih zunanjih obremenitev.

Pogosto klinična slika depresije ni tako jasna in se zakriva za različnimi telesnimi težavami. Poleg utrujenosti in izgube apetita imajo depresivni lahko različna bolečinska stanja, najpogosteje glavobole, bolečine v križu, prsih ali po celem telesu. Da bi pojasnili razloge težav, bolnik neredko pred zdravljenjem depresije opravi številne preiskave.

Čeprav sta za depresijo značilna potrnost in depresivni videz, se depresija včasih izraža s povečano razdražljivostjo in nemirrom. Včasih moški, ki zbolijo za depresijo, svoje počutje izražajo s povečano razburljivostjo in vznemirjenostjo. Poleg tega opisujejo izgorelost, občutja praznine, pesimistična in negativna prepričanja ter kronično utrujenost. Manj je znano, da je depresija kar v 65 % pridružena osebam odvisnim od alkohola. V večjem deležu je to depresija, ki je nastala zaradi toksičnih učinkov dolgoletnega pitja in z abstinenco alkohola tudi izzveni. Vendarle pa je eden izmed osnovnih razlogov za povečano samomorilno ogroženost odvisnih od alkohola. Polovica umrlih zaradi samomora v Sloveniji je odvisnih od alkohola. Zato so v boju za znižanje samomorilnosti pomembni ukrepi za zmanjševanje alkoholizma oziroma hkratno zdravljenje depresije.

Slika depresije je lahko netipična v starostnem obdobju. Starejši se redkeje pritožujejo nad potrnostjo ali celo zanikajo depresivnost. Nasprotno, lahko so stalno okupirani z različnimi telesnimi znaki bolezni ali prepričani, da so hudo bolni, kljub temu da v resnici ne odkrijejo nobenih resnih vzrokov za težave. Ponavljajoče se pritožujejo, so tesnobni in zaskrbljeni. Lahko se prehodno pojavljajo motnje spomina in drugih spoznavnih sposobnosti podobne demenci, ki pa z zdravljenjem depresije izzvenijo. Večje tveganje za pojav depresije v starosti je pri osebah, ki imajo druge težke bolezni, ki so izgubile svoje drage, starejši negovalci bolnih in osamljeni. Za depresijo pogosteje zbolijo bolniki z drugimi kroničnimi obolenji, hudo ali kronično bolečino, invalidni in odvisni od pomoči drugih. V visokem deležu se depresija pojavlja pri bolnikih, ki so imeli možgansko kap, demenco, Parkinsonovo bolezen ali nekatere oblike karcinomov.

Depresija se pojavlja v treh odstotkih populacije, trikrat pogosteje pri ženskah. Razlogi za pojav depresije se med seboj prepletajo. Možna, vendar redkejša, je prirojena nagnjenost k obolevanju za depresijo. Med pomembne vzroke prištevamo dolgotrajne stresne situacije in obremenitve, med njimi so stiske v medosebnih odnosih, kronične bolezni ter težki in nenadni dogodki, kot so izguba drage osebe, službe itd.

Glede na težo depresije se odločamo za intenzivnost zdravljenja. V pomoči osebam z blago depresijo je primerna ustrezna podpora pri reševanju stiske ali pomoč pri razreševanju obremenilne situacije oziroma uporaba primerne psihoterapevtske pomoči. Bolnikom z zmerno ali hudo depresijo svetujemo iskanje pomoči pri osebnem zdravniku. V primeru težje ali zapletenejše depresije bo zdravnik napotil bolnika k psihiatru. V zdravljenju so učinkovita antidepresivna zdravila, pomoč pa je združena z ustrezno psihoterapevtsko obravnavo. Psihoterapevtske pomoči so prilagojene konkretnim potrebam bolnika, usmerjene v razreševanje konfliktnih situacij, obvladovanje simptomov ter vedenja ali razreševanje družinskih situacij. Da bi se izognili številnim ponovitvam depresije, zdravljenje z antidepresivi poteka v enoletnem obdobju, v primeru ponovitve depresije se svetuje dvoletno jemanje zdravil. Antidepresivna zdravila so varna ter ne puščajo odvisnosti. Za doseg izboljšanja je potrebno redno jemanje antidepresiva, učinek pa je postopen ter se pokaže po dvo do štiritedenskem prejetju zdravila. V manjšem deležu je depresijo težje zdraviti ter je potrebno intenzivnejše zdravljenje.

Čemu naj damo pozornost pri depresiji? O svojih težavah, stiskah in obremenitvah je potrebno spregovoriti. Odklanjati je potrebno premlevanje »negativnih misli« in jih ne sprejemati kot realnost. Dokler traja depresija, je potrebno odložiti pomembne odločitve. V tem času si ne smemo nalagati težkih ciljev ali odgovornosti. Kljub temu, da je depresivnemu težko komunicirati, je smiselno obdržati ustaljene družbene stike ter se udeležiti dogodkov, ki nas duhovno bogatijo. Poskrbeti moramo za dobro telesno počutje. Primerna oblika samopomoči je hoja ali druge oblike rekreacije, ki so nam na voljo. Predvsem pa moramo poiskati pomoč.

Kako pomagati depresivnemu? Z dobrim poznavanjem depresivne motnje lahko bolje razumemo doživljanje in ravnanje bližnjega z depresijo. V odnosu je potrebno biti vzpodbuden ter potrpežljiv. Ne smemo preslišati misli na samomor, saj depresivni potrebujejo ustrezno pozornost in pomoč. V vseh raziskavah so namreč dokazali, da so prav z zdravljenjem depresije najbolj zmanjšali možnost samomorilne ogroženosti. Osnovno sporočilo, ki ga moramo posredovati drugim, je, da je depresija bolezen, pri kateri lahko pomagamo ter je ozdravljiva. Lahko se sicer ponavlja, z dobrim poznavanjem in pomočjo pa bistveno omejimo njeno težo.

mag. Marko Pišljarič

ODPRTA VRATA ZA VSE



Ob 50-letnici začetka drugega Vatikanskega koncila je papež Benedikt XVI. razglasil leto vere. Ob tem je poslal po svetu Apostolsko pismo, ki nosi naslov »Vrata Vere«. Prva vrstica je pomembna v današnjem času, ko se mnogi obračajo stran od Cerkve: »Vrata vere« (Apd 14,27), ki vodijo v življenje v sožitju z Bogom in omogočajo vstop v njegovo Cerkev, so nam vedno odprta. »Vrata vere, vrata v Cerkev so vedno odprta. Živimo pa v času, ko se mnogi obračajo stran od Cerkve. Ne vemo zakaj, toda Cerkev ne zapira vrat. Vrata vere so vedno odprta. In papež Benedikt XVI. nadaljuje: »Stopiti skozi ta vrata pomeni stopiti na pot, ki pelje skozi vse življenje. Začne se s krstom (prim. Rim 6,4), po katerem lahko Boga kličemo z imenom Oče, in se konča s prehodom skozi smrt v večno življenje.« Včasih so bile krščanske vrednote sprejete kot nekaj samo po sebi razumljivega, bile so del razmišljanja v družbi. Kot pronicljiv mislec pa papež Benedikt XVI. opozarja: »Kristjane pogosto bolj skrbijo socialne, kulturne in politične posledice

njihovega dela, pri čemer vero razumejo kot samo po sebi razvidno predpostavko sožitja. Dejansko pa ta predpostavka ne samo, da ne drži več, ampak se jo pogosto celo zanika. Medtem ko je bilo v preteklosti mogoče prepoznati enotno kulturno tkivo, ki so ga ljudje široko sprejemali v njegovem sklicevanju na vsebine vere in iz nje izhajajoče vrednote, danes temu v obsežnih delih družbe ni več tako zaradi globoke verske krize, v katero so zašli mnogi ljudje.« Zakaj je prišlo do tega, ne vemo. Blagostanje v Evropi in Ameriki je na nek način v družbo uspelo vnesti razmišljanje, da je mogoče živeti brez vere, brez krščanskih vrednot. V življenju človeka je najbolj pomembno, da ima čim več materialnih dobrin, vse drugo naj bi prišlo samo po sebi. Ob vsem tem smo nehote zapadli v začaran krog egoizma, ki uničuje družbo, v kateri živimo. Privlačne ideje, ki jih poslušamo dan na dan, kako je vera nekaj zasebnega, nas premamijo, da tudi sami začnemo razmišljati tako. Vera ni nekaj poleg mojega življenja, vera ni samo tisto, kar se dogaja znotraj zidov cerkve ob nedeljskih mašah. Vera je nekaj osebnega, nekaj, kar oblikuje naše življenje in se dogaja v našem vsakdanjem življenju. In če bi dodali besede papeža Benedikta XVI., nekaj, kar traja od krsta do smrti. Življenje iz vere se pozna v našem življenju. Saj vemo, da je velikokrat težko vztrajati, vemo, da je včasih težko biti pošten, ko vidimo, kaj se dogaja med ljudmi. In ko se nam zazdi, da nepošteni ljudje živijo bolje, je samo še korak do tega, da se svoje vere sramujemo. Jezus je dobro poznal ljudi. Ko je na gori učil svoje učence, jim je povedal, naj bodo drugačni: »Ljubite svoje sovražnike in molite za tiste, ki vas preganjajo, 45 da boste postali sinovi svojega Očeta, ki je v nebesih. On namreč daje svojemu soncu, da vzhaja nad hudobnimi in dobrimi, ter pošilja dež pravičnim in krivičnim. 46 Če namreč ljubite tiste, ki ljubijo vas, kakšno plačilo vas čaka? Mar tega ne delajo tudi cestnarji? 47 In če pozdravljate le svoje brate, kaj delate posebnega? Mar tega ne delajo tudi pogani? 48 Bodite torej popolni, kakor je popoln vaš nebeški Oče.« (Mt 5, 43–48) Morda res ne bomo popolni kot nebeški Oče, marsikaj pa lahko storimo, da se bo vera videla v našem življenju. Proti koncu Apostolske spodbude papež spodbuja: »Skozi stoletja so možje in žene vseh starosti, katerih imena so zapisana v knjigi življenja (prim. Raz 7,9; 13,8), izpovedali lepoto hoje za Gospodom Jezusom, kamor so bili poklicani, da pričujejo kot kristjani: v družini, v poklicu, v javnem življenju, v izvrševanju karizem in služb, v katere so bili poklicani.« Zraven pa doda tisto, kar naj bi živel in delal vsak kristjan: »Leto vere bo ugodna priložnost tudi za poglobitev pričevanja ljubezni. Sveti Pavel pravi: »Za zdaj pa ostanite vera, upanje, ljubezen, to troje. In največja od teh je ljubezen« (1 Kor 13,13). Apostol Jakob je z besedami, ki vse od začetka zadevajo kristjane, še odločneje zatrdil: »Kaj pomaga, moji bratje, če kdo pravi, da ima vero, nima pa del? Mar ga lahko vera reši? Če sta brat ali sestra gola in jima manjka vsakdanje hrane, pa jima kdo izmed vas reče: 'Pojdita v miru! Pogrejeta se in najejta!' a jima ne daste, kar potrebujeta

za telo, kaj to pomaga? Tako je tudi z vero, če nima del; sama zase je mrtva.« (Jak 2,14–18).« Tako papež Benedikt v svojem apostolskem pismu.

Dovolj spodbud, da v letu vere postanemo še bolj navdušeni pričevalci vere, vidne iz naših dejanj dobrote. Ni vedno enostavno, zato pa zavest, da so vrata Cerkve vedno odprta, pomaga, da ob času težkih trenutkov iščemo moč in pogum pri izviru, pri Jezusu. Bili naj bi kot prva skupnost učencev: »Učenci so oblikovali prvo skupnost, zbrano okrog nauka apostolov, v molitvi, obhajanju evharistije in skupnem uživanju tega, kar so imeli, da bi poskrbeli za potrebe bratov (prim. *Apd 2,42–47*).« (Apostolsko pismo Benedikta XVI., Leto vere).

Stane Kerin



RAČUNALNIŠKI PROGRAM

Program pomoči



Delo, ki ga uspešno opravljamo, nam prinaša veselje in zadovoljstvo. To pa nas motivira, da delamo še uspešneje in s še večjim veseljem. V Karitas je to delo hitro in pravično odločanje o dodeljevanju pomoči tistim, ki jo potrebujejo.

Da bi lahko uspešno in v zadovoljstvo vseh opravljali svoje karitativno delo, moramo imeti jasne in hitro dostopne podatke, ki nam olajšajo odločitev o dodelitvi pomoči. Poznati moramo prosilca, njegovo družino in njegove potrebe. Poznati moramo v preteklosti prejete pomoči ter druge okoliščine, ki omogočajo pravično reševanje potreb prosilcev.

Tega se je pred dvema letoma zavedal generalni tajnik Škofijske karitas Ljubljana Jože Kern in dal Slovenski karitas pobudo za računalniško informatizacijo karitativnega dela. Dal je pobudo, da karitativne podatke spremljamo s pomočjo računalnika.

Predsednik Slovenske karitas Imre Jerebic je takoj razumel potrebe Karitas ustanov po takem računalniškem spremljanju karitativnih dejavnosti in ustanovil ekspertno skupino: Jože Kern in Polona Miklič iz ŠK Ljubljana, Darko Bračun iz ŠK Maribor in Matej Kobal ŠK Koper. Sam pa sem prevzel moderatorstvo te skupine in vse njihove pobude in sklepe vestno zapisoval. Pred enim letom je nastala študija potreb karitativnih ustanov po računalniški podpori.

Na osnovi pripravljene študije o pričakovanem računalniškem programu smo iskali razvijalca programa in z Božjo pomočjo prišli do odličnega podjetja Vigred, njegovega lastnika, direktorja in razvijalca Blaža Praperja iz Mežice. Odlično je razumel naše zahteve. Preko naših pričakovanj jih je pretvoril v računalniški program. Velik del svojega dela je opravil karitativno, to je brezplačno, obračunal je le tisti del stroškov razvoja, ki so pri njem nastajali z vključitvijo zunanjih izvajalcev.

Nastal je računalniški program, ki smo ga imenovali *Program pomoči* in omogoča hiter in enostaven vpogled v materialno stanje družine, družinske člane in njihov socialni status, že dodeljene pomoči družinam, tako rekoč nam postreže z vsemi podatki o družini, ki so potrebni za pravično in hitro dodeljevanje novih pomoči. Vse dodeljene pomoči in vse nove podatke o družini ob vsakem obisku prosilca sproti vnašamo v računalniško podatkovno bazo in služijo kot osnova karitativnim delavcem za odločanje o dodelitvi pomoči prosilcu ob naslednjih obiskih.

Računalniški program omogoča hitro in objektivno izpisovanje raznih poročil, ki po eni strani omogočajo sproti ocenjevati, kako smo v karitativni ustanovi uspešni pri posameznih pomočeh prosilcem, po drugi pa v veliki meri olajša in avtomatizira pripravo letnih poročil, kar je včasih za karitativne delavce večji napor, kot samo dodeljevanje pomoči.

Od konca preteklega leta program uporabljamo v ŠK Ljubljana, od začetka letošnjega leta pa tudi v ŠK Maribor. Program je seveda zasnovan za uporabo v vsaki župnijski Karitas. ŽK se o uporabi programa odločajo same, glede na svoje potrebe. Za delo s programom na računalniku v ŽK potrebujete le svoj računalnik povezan v internet, nekaj znanja in upravičenost do programa, ki pa ga ŽK v vsaki škofiji daje škofijski administrator (na Škofijski karitas Ljubljana: karitas@guest.arnes.si).

Med nami so zadovoljni uporabniki tega programa. Tukaj ni možno zapisati odgovorov na vsa vaša vprašanja, ki se vam porajajo, zato je najboljši način, da spoznate kaj več o programu s pogovorom z nekom, ki ga že uporablja.

Franc Rozman
Fr.rozman@gmail.com

ZA VAŠO ŽK JE NAMENJENIH ...

S temi besedami po navadi začnem telefonski pogovor s sodelavci župnijskih Karitas ob začetku razdeljevalnega obdobja evropske hrane. Po eni strani to rečem z veseljem, ker vem, da bomo pomoči potrebnim ljudem vsaj malo olajšali stisko, v kateri so se znašli. Po drugi strani pa sem zaskrbljen in žalosten, ker vidim, da se njihovo število večja.

Na delovnem mestu – vodenje razdeljevanja hrane iz intervencijski zalog Evropske uni- je sem šele slabe pol leta, zato me večina prostovoljcev ŽK še ne pozna. Edino po glasu. Do sedaj sem imel namreč večino stikov le preko telefona. Upam pa, da vas bom lahko čim prej spoznal tudi v »živo« in vam segel v roko. Čeprav sem v stiku s prostovoljci iz po- sameznih ŽK le po telefonu, sem tudi tako lahko prišel do spoznanja, da so pri njihovem delu prisotni čut za sočloveka, predanost, prizadevnost, spoštovanje, nesebičnost, pogum, optimizem, dobrota in ljubezen.

In to daje človeku veselje do dela, ker ve, da sodeluje z ljudmi, ki si prizadevajo za dobro.

Hrana iz intervencijskih zalog EU je v veliko pomoč Karitas, saj lahko v časih, ko je vedno več po- moči potrebnih, pomaga večjemu številu prejemnikov. Tudi v osnovi je EU hrana namenjena širšemu krogu prosilcev in ne le tistim, ki so prejemniki rednih paketov hrane. EU hrano lahko prejmejo tudi tisti, za katere prostovoljci ŽK menijo, da živijo v materialni stiski in bi jim ta pomoč še kako prav prišla, pa ne prihajajo po redno pomoč na ŽK.

Za leto 2013 je namenjene nekaj manj EU hrane kot ob prejšnji dobavi. Bo pa še vedno vseh pet artiklov (moka, pšenični zdrob, riž, polžki, špageti, mleko in olje) tako kot do sedaj. Moramo pa se za- vedati, da ta vir pomoči ne bo dostopen v nedogled. S tem ne želim biti pesimističen, želim le opozoriti na dejstvo. Zato si moramo prizadevati v duhu – »*Lačne naučiti loviti ribe*«.



Tomaž Stržinar

PODROČJA DELA ŠKOFIJSKE KARITAS LJUBLJANA

PSIHOSOCIALNA POMOČ DRUŽINAM IN POSAMEZNIKOM

SVETOVANJE

Delo v socialni službi se na Karitas opravlja že od leta 1991. V začetku je bila socialna dejavnost usmerjena predvsem k pomoči v hrani, obleki in plačevanju položnic, medtem ko ima danes vedno pomembnejšo vlogo svetovanje, saj so stiske ljudi, ki se obračajo na nas, redko le materialne narave.

Svetovalnica deluje že od leta 1995. Na individualni pogovor se lahko oglasijo vsi:

- ki so jih težave privedle v krizo, iz katere ne vidijo izhoda
- ki se soočajo s psihičnimi težavami (čustvene, vedenjske, kognitivne)
- ki se težko soočajo z življenjskimi izzivi (odhod od doma, poroka, prihod otroka, »prazno gnezdo« itd.)
- ki potrebujejo pomoč in podporo ob življenjskih spremembah, tragedijah (nosečnost, odvajanje od odvisnosti, prihod otroka, smrt zakonca, otroka, staršev, izguba službe, ločitev itd.)
- ki potrebujejo nasvet in pomoč pri vzgoji otrok
- ki imajo težave pri komunikaciji v okviru družine, s partnerjem in v širšem okolju
- ki so nezadovoljni v partnerskem odnosu
- ki so v družini deležni nasilja s strani partnerja
- ki se v delovnem okolju ne počutijo dobro ter mladostniki s težavami.

Delo v svetovalnici temelji na individualnih, osebno vodenih pogovorih, ki peljejo k ublažitvi oziroma rešitvi problematike.

Delo poteka v obliki informiranja, individualnega svetovanja, partnerskega in družinskega svetovanja.

Glede na porast potrebe po svetovanju in celostnem pristopu do ljudi v stiski je vedno bolj živa in aktualna ideja o oblikovanju svetovalnih centrov, ki bi omogočali tovrstno strokovno obravnavo na lokalnem nivoju. To bo glavna naloga naše socialne službe v prihodnjih letih.

Med prosilci je veliko takih, ki ne poznajo in ne znajo uveljavljati vseh pravic, po katerih so po zakonu

upravičeni, in ne vedo, kje poiskati pomoč. Veliko jih išče pravni nasvet, mnogi, ki so se pred leti zadolžili, so ostali brez službe in ne zmorejo odplačevati posojil. Zaradi nizkih plač in pokojnin se večja število ljudi na robu preživetja.

Še vedno so pereč problem iskalci stanovanj in deložirani. Podnajemniki težko redno plačujejo visoke najemnine in družine, ki so se vselile v solidarnostna stanovanja, ne zmorejo visokih življenjskih stroškov. Stroški so pogosto tako visoki, da jim zmanjka za hrano. Prejemniki socialne pomoči in osebe z nizkimi dohodki lahko pri stanovanjskem skladu uveljavljajo subvencijo pri plačevanju stanarine, če imajo v najemu stanovanje, ki so ga dobili preko njihovega razpisa.

Na Karitas se obrnejo tudi prosilci z ogromnimi dolgovi, ki jim zaradi neplačevanja stanarine in najemnine grozi deložacija. V teh primerih se ponavadi ne da kaj dosti storiti. Povežemo se z drugimi humanitarnimi organizacijami in s centrom za socialno delo ter pomagamo zmanjšati dolg in se dogovoriti za obročno odplačevanje.

Poseben problem so tisti, ki za las presegajo državne socialne cenzuse, tako da niso upravičeni do vseh olajšav in pomoči. Ponavadi jih bremenijo visoke stanovanjske najemnine, ob katerih jim praktično nič ne ostane za plačilo osnovnih stroškov in za vsakdanje preživetje. V zadnjem času je vedno več tudi tistih, ki ne zmorejo plačevanja stroškov za predšolske in šolske otroke. Stroški vrtcev, šolskih malic, kosil, raznih taborov in šolskih dejavnosti, ki so obvezne, so visoki, še posebej je hudo za družine z več šoloobveznimi otroki. Starše to zelo prizadene, saj vedo, da se njihovi otroci počutijo izključene in zaznamovane.

MEDIACIJA IN SOMEDIACIJA

Svetovalno dejavnost smo v zadnjih letih obogatili z izvajanjem mediacije in somediacije, ki sta učinkoviti v primeru spornih vsebin glede osebnih in premoženjskih družinskih vprašanj v razmerjih med zakonskimi in zunajzakonskimi partnerji, med starši in otroci, med brati in sestrami ter ostalimi družinskimi člani. Gre za konstruktiven proces reševanja spornih situacij, v katerem sta sprti strani aktivno udeleženi, s ci-

ljem po mirni poti priti do rešitve, ki bo sprejemljiva za obe vpleteni strani v smislu izboljšanja družinskih odnosov in komunikacije med družinskimi člani. Tovrstno reševanje spornih vprašanj namreč ohranja in spodbuja spoštljiv odnos in dostojanstvo vpletenih. Na ta način želimo pomagati udeležencem priti do dogovora, izboljšati kakovost odnosov ter jih naučiti spoznati sebe in svoje želje ter razumeti druge, prevzeti pobudo za iskanje rešitev, zanje prevzeti odgovornost in tako soustvarjati proces reševanja nastalih spornih vprašanj.

Mediacija in somediacija prispevata tudi k osebnostni rasti in h kakovostnejši komunikaciji v smeri sprotne reševanja situacij. Tako je pot do rešitve hitrejša in mirnejša, v obojestransko zadovoljstvo, z manj možnostmi zaostrovanja sporov v prihodnje.



MATERIALNA POMOČ DRUŽINAM IN POSAMEZNIKOM

V letu 2012 smo z rednimi prehrabnimi paketi in praškom pomagali 523 družinam s 1.727 družinskimi člani. Razdelili smo 4.942 rednih paketov hrane, ki smo jih kar nekajkrat obogatili s podarjeno hrano z

dolгим rokom uporabe in higienskimi potrebščinami ter praškom. V zadnji polovici leta smo imeli nekoliko manj uporabnikov, saj je določeno število prejemnikov prevzela na novo ustanovljena ŽK, ki je začela sama deliti redne pakete.

Vedno več je prošenj za pomoč pri plačilu položnic za elektriko, stanarino, komunalne storitve, dodatno zdravstveno zavarovanje in ostale nujne stroške. Ta pomoč je v letu 2012 znašala 115.729,76 € (skupaj z zaUpanjem), nudili pa smo jo 865 družinam iz 70 ŽK.

ŽK, ki so na naš naslov poslale prošnje prosilcem za pomoč pri plačilu položnic, so naslednje: Begunje na Gorenjskem, Bevke, Bled, Cerknica, Dolenja vas, Dolnji Logatec, Domžale, Dragomelj, Grosuplje, Ig, Izlake, Jesenice, Kisovec, Kamnik, Koroška Bela, Kranj, Kranj-Drulovka, Litija, Ljubljana-Barje, Ljubljana-Bežigrad, Ljubljana-Dravljje, Ljubljana-Fužine, Ljubljana-Ježica, Ljubljana-Kašelj Zalog, Ljubljana-Kodeljevo, Ljubljana-Koseze, Ljubljana-Marijino oznanjenje, Ljubljana-Moste, Ljubljana-Podutik, Ljubljana-Polje, Ljubljana-Rakovnik, Ljubljana-Rudnik, Ljubljana-Sostro, Ljubljana-Stožice, Ljubljana-Sv. Jakob, Ljubljana-Sv. Križ, Ljubljana-Sv. Nikolaj, Ljubljana-Sv. Peter, Ljubljana-sv. Trojica Ljubljana-Šentvid, Ljubljana-Šiška, Ljubljana-Štepanja vas, Ljubljana-Trnovo, Ljubljana-Vič, Ljubljana-Zadobrova, Moravče, Pirniče, Preserje, Rakek, Radeče, Ribnica, Sodražica, Sora, Sv. Helena-Dolsko, Sv. Križ-Gabrovka, Škofjan pri Turjaku, Škofja Loka, Škofljica, Šmarje Sap, Šmartno ob Savi, Trzin, Tržič, Tržič-Bistrica, Turjak, Vače, Višnja Gora, Vrhnika, Zagorje ob Savi.

Tabela 1: Plačilo položnic prosilcem iz posameznih ŽK po vrednosti

A* dekanija	ŽK / župnija	plačilo
1 Ljubljana-Šentvid	LJ. - ŠIŠKA	8.366,69
1 Ljubljana-Moste	LJ. - SV. KRIŽ	7.893,39
1 Ljubljana-Moste	LJ. - POLJE	7.341,63
1 Ljubljana-Moste	LJ. - ŠTEPANJA VAS	6.945,38
1 Ljubljana-Center	LJ. - SV. PETER	6.184,34
1 Ljubljana-Moste	LJ. - MOSTE	5.908,99
2 Radovljica	JESENICE	5.797,78
3 Zagorje	ZAGORJE OB SAVI	5.136,52
1 Ljubljana-Šentvid	LJ. - DRAVLJE	4.142,89
2 Škofja Loka	ŠKOFJA LOKA	3.434,88
1 Ljubljana-Moste	LJ. - FUŽINE	2.887,50
1 Ljubljana-Vič	LJ. - VIČ	2.546,23
	Rakovnik	

A* dekanija	ŽK / župnija	plačilo
1 Ljubljana-Vič Rakovnik	LJ. - RAKOVNIK	2.341,59
1 Ljubljana-Šentvid	LJ. - ŠENTVID	2.304,25
1 Ljubljana-Moste	LJ. - KAŠELJ/ZALOG	2.103,28
1 Ljubljana-Moste	LJ. - KODELJEVO	1.924,26
1 Ljubljana-Šentvid	LJ. - KOSEZE	1.832,97
1 Ljubljana-Center	LJ. - BEŽIGRAD	1.765,42
3 Litija	LITIJA	1.487,72
3 Zagorje	RADEČE	1.343,48
1 Ljubljana-Center	LJ. - SV. JAKOB	1.225,95
1 Ljubljana-Center	LJ. - SV. TROJICA	1.077,12
1 Ljubljana-Center	LJ. - SV. NIKOLAJ	1.057,14
3 Domžale	TRZIN	1.054,62
1 Ljubljana-Vič Rakovnik	LJ. - BARJE	989,38
1 Ljubljana-Šentvid	LJ. - STOŽICE	935,60
3 Kamnik	KAMNIK	927,09
4 Vrhnika	VRHNIKA	586,60
1 Ljubljana-Center	LJ. - MAR. OZANJENJE	518,26
4 Cerknica	CERKNICA	483,07
1 Ljubljana-Center	LJ. - TRNOVO	470,09
1 Ljubljana-Moste	LJ. - ŠMARTNO OB SAVI	370,89
1 Ljubljana-Šentvid	LJ. - PODUTIK	335,55
2 Kranj	KRANJ	330,00
1 Ljubljana-Vič Rakovnik	LJ. - RUDNIK	324,61
2 Kranj	KRANJ - DRULOVKA/BREG	294,29
2 Radovljica	KOROŠKA BELA	275,49
1 Ljubljana-Vič Rakovnik	IG	263,91
1 Ljubljana-Šentvid	SORA	260,00
4 Ribnica	SODRAŽICA	259,39
3 Domžale	MORAVČE	257,04
4 Grosuplje	GROSUPLJE	240,23
3 Zagorje	IZLAKE	234,28
2 Radovljica	BEGUNJE NA GOR.	233,44
1 Ljubljana-Šentvid	LJ. - JEŽICA	215,56
3 Domžale	DOMŽALE	214,24
4 Cerknica	RAKEK	212,66
4 Ribnica	ŠKOCJAN PRI TURJAKU	169,90
2 Trzin	TRZIČ BISTRICA	141,74
4 Vrhnika	DOLNJI LOGATEC	135,37
4 Ribnica	DOLENJA VAS	132,43
1 Ljubljana-Moste	SV. HELENA DOLSKO	132,18
1 Ljubljana-Moste	LJ. - ZADOBROVA	131,19
4 Ribnica	TURJAK	130,00
4 Vrhnika	BEVKE	128,02

A* dekanija	ŽK / župnija	plačilo
1 Ljubljana-Moste	SOSTRO	127,00
4 Ribnica	RIBNICA	125,91
2 Radovljica	BLED	117,59
3 Zagorje	KISOVEC	100,00
4 Grosuplje	GROSUPLJE	100,00
1 Ljubljana-Šentvid	PIRNIČE	99,47
3 Litija	VACĀE	90,00
4 Vrhnika	PRESERJE	78,57
4 Grosuplje	ŠKOFIJA	78,38
4 Grosuplje	VIŠNJA GORA	37,53

*Arhidiakon

Zelo dobrodošla je bila tudi ozimnica, po kateri je vsako jesen veliko povpraševanje. V letu 2012 jo je prejelo 344 družin in posameznikov. Razdelili smo 17 ton krompirja in 8 ton jabolk.

V jesenskem času se pojavi tudi problem ogrevanja in stroškov nakupa kurjave. V letu 2012 nam je v okviru akcije Družina prošnje 203 družin in posameznikov poslalo 54 ŽK oziroma župnijskih uradov. Akcija Družina je namenjena predvsem premostitvi trenutne hude stiske in pomoči pri večjih enkratnih stroških, kot sta npr. nakup kurjave ali osnovne bele tehnike. 203 družinam smo odobrili pomoč v skupni višini 71.700 €. 168 družinam smo pomagali pri nakupu kurilnega olja in drv, 25 pri plačilu položnic za ogrevanje, za nakup osnovne bele tehnike je prosilo 8 družin, ostalim pa smo pomagali pri nakupu gradbenega materiala.

ŽK, ki so sodelovale v akciji Družina, so: Bevke, Cerknica, Dolenja vas, Dolnji Logatec, Grosuplje, Ig, Ihan, Ivančna Gorica, Izlake, Jesenice, Kamnik, Kisovec, Kranj, Kranj-Drulovka Breg, Križe, Lipoglav, Ljubljana-Barje, Ljubljana-Bežigrad, Ljubljana-Dravlje, Ljubljana-Kašelj Zalog, Ljubljana-Ježica Ljubljana-Marijino oznanjenje, Ljubljana-Moste, Ljubljana-Polje, Ljubljana-Rakovnik, Ljubljana-Sv. Trojica, Ljubljana-Sv. Jakob, Ljubljana-Sv. Križ, Ljubljana-Šmartno ob Savi, Ljubljana-Štepanja vas, Ljubljana-Trnovo, Ljubljana-Vič, Mengeš, Notranje Gorice, Pirniče, Preserje, Radeče, Radovljica, Sora, Stična, Sveta Helena Dolsko, Sveti Križ-Gabrovka, Šentvid pri Stični, Škofja Loka, Šmartno pod Šmarno Goro, Trata, Gorenja vas, Trzin, Trzin, Vodice, Vrhnika, Zagorje, Železniki, Želmlje in Žiri.

Tabela 2 prikazuje razdelitev sredstev v akciji Družina po ŽK

A* dekanija	ŽK / župnija	višina
3 Zagorje	ZAGORJE OB SAVI	10.900,00
4 Vrhnika	VRHNIKA	6.800,00
1 Ljubljana-Center	LJ. - TRNOVO	4.000,00
4 Vrhnika	BEVKE	3.550,00
3 Zagorje	KISOVEC	3.200,00
1 Ljubljana-Vič Rakovnik	IG	2.100,00
2 Škofja Loka	ŽELEZNIKI	2.100,00
1 Ljubljana-Vič Rakovnik	LJ. - VIČ	2.050,00
4 Vrhnika	PRESERJE	2.050,00
3 Domžale	IHAN	1.950,00
3 Kamnik	KAMNIK	1.950,00
1 Ljubljana-Moste	LJ. - KAŠELJ/ZALOG	1.750,00
3 Zagorje	IZLAKE	1.600,00
2 Kranj	KRANJ - DRULOVKA/ BREG	1.500,00
4 Grosuplje	IVANČNA GORICA	1.450,00
3 Zagorje	RADEČE	1.450,00
4 Ribnica	DOLENJA VAS	1.300,00
2 Kranj	KRANJ	1.300,00
1 Ljubljana-Vič Rakovnik	LJ. - BARJE	1.300,00
4 Vrhnika	DOLNJI LOGATEC	1.150,00
4 Grosuplje	GROSUPLJE	1.150,00
1 Ljubljana-Moste	LJ. - ŠTEPANJA VAS	1.150,00
3 Domžale	MENGEŠ	1.100,00
1 Ljubljana-Vič Rakovnik	NOTRANJE GORICE	1.050,00
2 Škofja Loka	ŠKOFJA LOKA	950,00
1 Ljubljana-Moste	LJ. - POLJE	900,00
1 Ljubljana- Šentvid	PIRNIČE	900,00
2 Radovljica	RADOVLJICA	800,00
4 Grosuplje	ŠENTVID PRI STIČNI	650,00
2 Tržič	KRIŽE	400,00
1 Ljubljana- Šentvid	LJ. - JEŽICA	400,00
1 Ljubljana-Vič Rakovnik	LJ. - RAKOVNIK	400,00
1 Ljubljana-Moste	LJ. - ŠMARTNO OB SAVI	400,00
3 Litija	LITIJA	400,00
1 Ljubljana- Šentvid	SORA	400,00
1 Ljubljana-Moste	SV. HELENA DOLSKO	400,00
1 Ljubljana- Šentvid	ŠMARTNO/ŠMARNO G.	400,00
3 Domžale	TRZIN	400,00
2 Škofja Loka	ŽIRI	400,00
4 Grosuplje	LIPOGLAV	400,00
1 Ljubljana-Center	LJ. - SV. JAKOB	400,00
4 Ceknica	CERKNICA	350,00

A* dekanija	ŽK / župnija	višina
1 Ljubljana-Center	LJ. - BEŽIGRAD	350,00
1 Ljubljana- Šentvid	LJ. - DRAVLJE	350,00
1 Ljubljana-Center	LJ. - MAR. OZNANJENJE	350,00
1 Ljubljana-Moste	LJ. - MOSTE	350,00
1 Ljubljana-Center	LJ. - SV. TROJICA	350,00
4 Grosuplje	STIČNA	350,00
1 Ljubljana-Moste	LJ. - SV. KRIŽ	300,00
1 Ljubljana- Šentvid	VODICE	300,00
1 Ljubljana-Vič Rakovnik	ŽELIMLJE	300,00
2 Škofja Loka	TRATA GORENJA VAS	300,00
2 Tržič	TRŽIČ	300,00

*Arhidiakon

Število prejemnikov hrane iz intervencijskih zalog EU je 33.303. Pomoč je vsebovala šest artiklov, ki so postopoma prihajali skozi vse leto (moka, riž, pšenični zdrob, testenine, olje, mleko). Večino artiklov smo vključili v redne pakete, mleko pa smo delili posebej.

Preko celega leta smo poleg rednih prehrabnih paketov delili tudi hrano s krajšim rokom trajanja, ki so nam jo podarila nekatera podjetja. Njena ocenjena vrednost je bila 270.000 €. Te dodatne in več kot dobrodošle pomoči so bili deležni prosilci ŽK in več kot 500 družin na ŠKL. Za pomoč v hrani se pri naših socialnih delavkah oglašajo tudi ženske iz varnih hiš in materinskih domov. Pri nas dobijo prvo najnujnejšo pomoč, nato pa jih usmerimo na pristojne ŽK.

V naši pisarni se je oglasilo veliko ljudi, ki so potrebovali pohištvo in ostalo nujno opremo za stanovanja. Pomagali smo jim s posredovanjem informacij in jih povezali z darovalci stanovanjske opreme, bele tehnike in ostalih uporabnih predmetov za gospodinjstvo. Veliko je bilo tudi povpraševanje po opremi za novorojenčke.

POČITNICE DRUŽIN

Letovanje v Portorožu je namenjeno družinam, ki si počitnic ne morejo privoščiti in potrebujejo čas za skupno druženje. Počitnice družinskim članom ponujajo možnost, da se posvetijo drug drugemu in stvarjem, ki jih družijo. V dveh izmenah (od 02.07. do 07.07; od 09.07. do 14.07.) je letovalo 18 družin, ki so skupaj šteje 71 članov. Od tega je bilo 44 % enostarševskih in 56 % dvostarševskih družin.

Družine so se na letovanje prijavile preko ŽK. Letos so bile izbrane družine iz 18 ŽK, ki se do sedaj



še niso udeležile letovanj. Vse družine so se na počitnicah razbremenile, saj je program letovanja na njih pozitivno vplival.

Udeležencem letovanja smo poleg prenočitve nudili tri obroke dnevno, izlet z ladjo ter plačilo vseh vstopnin vezanih na program.

Vsako skupino so spremljali voditelj in njegov pomočnik, dva animatorja za otroke ter kuharica.

Voditelji oblikujejo program za otroke in starše, pri tem upoštevajo dinamiko skupine, želje in potrebe udeležencev. Da bi bilo to mogoče in v izogib neprijetnim situacijam, morajo ŽK posredovati čim več informacij o prijavljenih družinah. Starši se srečujejo na vodenih pogovornih delavnicah, kjer si izmenjujejo mnenja in izkušnje o vzgoji, družinskem življenju in vsakodnevnih težavah. Otroci lahko na ustvarjalnih delavnicah izrazijo svojo umetniško žilico. Rišejo na steklo, oblikujejo glino, barvajo majice in podobno. Dobrodošlo je tudi sodelovanje staršev, ki na ta način dobijo nove zamisli o kakovostnem preživljanju prostega časa z otroki. Velik poudarek je na sproščenem druženju, razumevanju in prijateljstvu med vsemi člani skupine, ki sodelujejo in pomagajo tudi pri nekaterih dnevniških opravilih.

V letu 2012 je bilo za letovanje prijavljenih 32 družin, nekaj tudi takih, ki so že letovale z nami in smo jih morali zaradi velikega števila prijav zavrniti.

Družine, ki so se udeležile letovanja, so pestile različne težave: slabo materialno stanje, razne deviacije, alkoholizem, nasilje, bolezen, brezposelnost. Nekatere družine so zaradi slabih ter neurejenih medsebojnih odnosov potrebovale psihično oporo.

POMOČ ŠTUDENTKAM MATERAM

Skupina za pomoč študentkam mamicam ima uradne ure vsako prvo in tretjo sredo med 9. in 11. uro.

V preteklem letu so pomagali 18 študentkam mamicam z 28 otroki. Zabeležili so 124 obiskov. Izdali

so 130 paketov hrane in 129 pralnih praškov, 130 zavitek otroške hrane, 6.324 l mleka in 38 naročilnic za oblačila.

Tudi letos je študentske otroke razveselil in obdaroval sv. Miklavž. Vsem dobrotnikom, ki so jim omogočili to za malčke nepozabno praznovanje, se iskreno zahvaljujejo.

POMOČ OTROKOM

POMOČ PRI NAKUPU ŠOLSKIH POTREBŠČIN

V lanskem letu se je na akcijo Pomoč pri nakupu šolskih potrebščin odzvalo 77 ŽK. V obravnavo so nam poslale 828 prošenj. Tem se je pridružilo še 61 prošelj, ki so bile oddane na ŠKL.

Skupaj smo obravnavali in pomagali 889 družinam oziroma 1.886 otrokom. Skupna vsota, ki smo jo v lanskem letu namenili za pomoč osnovnošolcem in dijakom pri nakupu delovnih zvezkov in šolskih potrebščin, je bila 111.010 €.

Lansko leto smo za nakup šolskih potrebščin in delovnih zvezkov za odobreno višino razdelili bone. Vsem otrokom, ki so bone prejeli na Poljanski 2, smo na podlagi šolskih seznamov razdelili tudi 10.000 novih zvezkov, ki so jih zbirali njihovi vrstniki po osnovnih šolah. Tako smo staršem v veliki meri olajšali stroške ob začetku novega šolskega leta. Zvezke smo razdelili tudi ŽK, ki so bile zanje zainteresirane in so jih potem same razdelile svojim šolarjem.

V akciji so sodelovale naslednje ŽK: Bevke, Brezovica, Breznica, Cerklje na Gorenjskem, Cerknica, Dobropolje-Videm, Dolenja vas, Dolnji Logatec, Domžale, Dovje, Gorje, Grosuplje, Homec, Ig, Ihan, Ivančna Gorica, Izlake, Javorje nad Škofjo Loko, Jesenice, Kamnik, Kisovec, Kokrica, Koroška Bela, Kovor, Kranj, Kranj-Drulovka Breg, Kranj-Primskovo, Kranj-Šmartin, Kranj-Zlato polje, Litija, Ljubljana-Bežigrad, Ljubljana-Črnuče, Ljubljana-Dravlje, Ljubljana-Fužine, Ljubljana-Ježica, Ljubljana-Kašelj Zalog, Ljubljana-Koseze, Ljubljana-Moste, Ljubljana-Podutik, Ljubljana-Polje, Ljubljana-Rakovnik, Ljubljana-Stožice, Ljubljana-Sv. Križ, Ljubljana-Sv. Peter, Ljubljana-Šiška, Ljubljana-Štepanja vas, Ljubljana-Trnovo, Ljubljana-Vič, Mengeš, Moravče, Nevlje, Pirniče, Polhov Gradec, Preserje, Primskovo na Dolenjskem, Radeče, Ribnica, Rovte, Selca, Stična, Sv. Helena Dolsko, Sv. Duh

pri Škofji Loki, Šentjošt, Šentvid pri Stični, Škofja Loka, Škofljica, Šmarca-Duplica, Šmartno pri Litiji, Šmartno pod Šmarno goro, Šmartno v Tuhinju, Tržič-Bistrica, Unec, Velike Lašče, Vrhnika, Zagorje ob Savi, Železniki.

Tabela 3: Prikaz ŽK, ki so prejele odobrena sredstva za nakup delovnih zvezkov in šolskih potrebščin

A* dekanija	ŽK / župnija	višina
1 Ljubljana-Moste	LJ. - ŠTEPANJA VAS	6.490,00
2 Kranj	KRANJ - ŠMARTIN	5.970,00
2 Kranj	KRANJ	4.590,00
1 Ljubljana-Vič Rakovnik	LJ. - VIČ	4.510,00
2 Škofja Loka	ŠKOFJA LOKA	4.180,00
1 Ljubljana-Moste	LJ. - POLJE	3.870,00
1 Ljubljana-Šentvid	LJ. - ŠIŠKA	3.870,00
4 Ceknica	PLANINA PRI RAKEKU	3.610,00
4 Vrhnika	VRHNIKA	3.050,00
3 Domžale	MENGEŠ	2.870,00
2 Šenčur	CERKLJE NA GOR.	2.530,00
4 Grosuplje	GROSUPLJE	2.460,00
3 Domžale	DOMŽALE	2.370,00
1 Ljubljana-Šentvid	LJ. - DRAVLJE	2.310,00
1 Ljubljana-Center	LJ. - SV. PETER	2.240,00
4 Vrhnika	DOLNJI LOGATEC	2.160,00
1 Ljubljana-Moste	LJ. - MOSTE	1.970,00
4 Ribnica	RIBNICA	1.940,00
1 Ljubljana-Vič Rakovnik	LJ. - RAKOVNIK	1.820,00
3 Zagorje	RADEČE	1.780,00
3 Kamnik	KAMNIK	1.630,00
2 Radovljica	KOROŠKA BELA	1.550,00
1 Ljubljana-Šentvid	LJ. - KOSEZE	1.500,00
1 Ljubljana-Moste	LJ. - SV. KRIŽ	1.480,00
2 Kranj	KRANJ - DRULOVKA/BREG	1.390,00
3 Litija	LITIJA	1.350,00
2 Škofja Loka	SELCA	1.320,00
2 Radovljica	JESENICE	1.220,00
2 Kranj	KRANJ - ZLATO POLJE	1.200,00
4 Vrhnika	ŠENTJOŠT NAD HORJULOM	1.200,00
1 Ljubljana-Moste	LJ. - ČRNUČE	1.160,00
2 Škofja Loka	ŽELEZNIKI	1.140,00
3 Litija	ŠMARTNO PRI LITIJU	1.120,00
1 Ljubljana-Moste	LJ. - FUŽINE	1.080,00

A* dekanija	ŽK / župnija	višina
4 Grosuplje	STIČNA	1.040,00
4 Vrhnika	BEVKE	980,00
1 Ljubljana-Center	LJ. - TRNOVO	960,00
3 Kamnik	HOMEC	940,00
1 Ljubljana-Šentvid	LJ. - JEŽICA	940,00
4 Vrhnika	PRESERJE	930,00
1 Ljubljana-Center	LJ. - BEŽIGRAD	870,00
1 Ljubljana-Vič Rakovnik	BREZOVICA	840,00
3 Domžale	IHAN	820,00
4 Ceknica	CERKNICA	770,00
4 Ribnica	DOLENJA VAS	710,00
4 Grosuplje	IVANČNA GORICA	650,00
2 Tržič	TRŽIČ BISTRICA	650,00
4 Ribnica	VELIKE LAŠČE	610,00
4 Grosuplje	ŠKOFIJA	590,00
3 Kamnik	NEVLJE	500,00
4 Vrhnika	ROVTE	460,00
4 Ribnica	DOBREPOLJE – VIDEM	440,00
3 Zagorje	KISOVEC	420,00
1 Ljubljana-Moste	SV. HELENA DOLSKO	420,00
3 Zagorje	ZAGORJE OB SAVI	410,00
4 Grosuplje	ŠENTVID PRI STIČNI	400,00
1 Ljubljana-Šentvid	LJ. - STOŽICE	360,00
1 Ljubljana-Šentvid	PIRNIČE	360,00
2 Škofja Loka	JAVORJE NAD ŠK. LOKO	320,00
3 Kamnik	ŠMARCA – DUPLICA	320,00
4 Ceknica	UNEC	280,00
1 Ljubljana-Šentvid	ŠMARTNO/ŠMARNO G.	240,00
3 Kamnik	ŠMARTNO V TUHINJU	210,00
2 Radovljica	RADOVLJICA	200,00
2 Tržič	KOVOR	190,00
2 Radovljica	BREZNICA	180,00
2 Radovljica	DOVJE	180,00
1 Ljubljana-Vič Rakovnik	IG	180,00
1 Ljubljana-Moste	LJ. - KAŠELJ ZALOG	180,00
2 Radovljica	GORJE	160,00
2 Škofja Loka	SV. DUH PRI ŠK. LOKI	160,00
1 Ljubljana-Šentvid	LJ. - PODUTIK	150,00
3 Litija	PRIMSKOVO NA DOLENJSKEM	140,00
3 Zagorje	IZLAKE	120,00
2 Kranj	KOKRICA	120,00
3 Domžale	MORAVČE	120,00
2 Kranj	KRANJ PRIMSKOVO	100,00

*Arhidiakonot

LETOVANJE OTROK

Že več let zapored organiziramo letovanje za tiste otroke, ki bi sicer ne mogli na počitnice. Počitnice so potekale pod vodstvom skupine prostovoljcev Biseri. V letu 2012 so otroci v Portorožu letovali v treh izmenah: od 23.07. do 30.07., od 30.07. do 06.08. ter od 06.08. do 13.08. Termina za mladostnike od 13.08. do 19.08. se je udeležilo 10 mladostnikov. Program je pripravilo 83 mladih animatorjev prostovoljcev pod vodstvom Slovenske karitas. Povprečna starost pri otrocih je bila 10,9 let, pri mladostnikih pa 15,4 leta.



Počitnice so zaznamovali smeh, igre, petje, zabava in zanimivi pogovori. Prav tako ni manjkalo kopanja in sončenja, številne delavnice pa so popestrile večere in dneve, ko vreme ni bilo naklonjeno morskim užitkom. V vsak termin so povabili goste, imeli so izdelan duhovni program, ustvarjalne delavnice, igre na plaži, vesele večere.

V vseh štirih izmenah je iz naše ŠK letovalo 45 otrok.

Vsako leto se zgodi, da ŽK prijavijo več otrok, kot je prostih mest, pogosto pa prijavljajo tudi otroke, ki imajo počitnice že zapolnjene z drugimi aktivnostmi. Preden ŽK prijavi otroka, naj se z njim in z družino pogovori, jim predstavi potek letovanja in ugotovi, ali je sploh pripravljen oditi na morje. Nekateri otroku do zadnjega dne pred odhodom ne povedo, da so ga prijavi, saj se bojijo, da sam ne bo želel na počitnice. Starši naj se z otrokom prej pogovorijo in ga pripravijo na odhod. Prav tako nekateri otroke pošiljajo na morje za nagrado za dobro delo v župniji. Nekatere ŽK več let zapored prijavljajo iste otroke. Nekatere upravičeno, pri nekaterih pa imamo pomisleke. V letu 2012 smo bili priča precejšnjim odpovedim nekaj dni prej ali celo na dan odhoda. Nekaj odpovedi je bilo povezanih z boleznijo, vendar pa jih je bilo veliko brez razloga, tik pred zdajci.

POMOČ STAREJŠIM, BOLNIM IN INVALIDOM

IZPOSOJA INVALIDSKIH IN ORTOPEDSKIH PRIPOMOČKOV

V lanskem letu smo na področju izposoje invalidskih in ortopedskih pripomočkov zabeležili veliko povpraševanje predvsem po električnih bolniških posteljah, ki pa jih nimamo dovolj na voljo. Prednost pri izposoji električnih postelj imajo težki bolniki in umirajoči ter primeri, ko ena starejša oseba neguje drugo in ne more sama upravljati z običajno bolniško posteljo. V letu 2012 smo zabeležili več kot 200 obravnav in izposodili 19 bolniških postelj (v kompletu sta tudi ograjici in trapez), 15 invalidskih vozičkov, 7 sobnih stranišč, 4 hodulje, 3 prostostoječe trapeze.

Pogosto se na nas obrnejo tudi bolnišnice, ki ob odpustu bolnika ne morejo poslati domov brez pripomočka. Še posebej je to pogosto, ko gre za socialno ogrožene ljudi. Dobro sodelujemo tudi z Zavodom za oskrbo na domu Ljubljana, ki se v določenih primerih obrne na nas. Njihovim oskrbovancem priskrbimo potrebni pripomoček, včasih tudi sanitetni material, če ga imamo na voljo (plenice, posteljne podloge), ter seveda posteljnino in obleko.

Ljudi, ki pri nas na hiter način dobijo pripomoček, rešimo hude stiske, v kateri se znajdejo, ko njihovega sorodnika ali znanca nepričakovano odpustijo iz bolnišnice, in sprva ne vedo, na koga naj se sploh obrnejo. Ko pripomoček vrnejo, pogosto darujejo tudi plenice, ki jih niso porabili, posteljne podloge in podobno. Njihovih darov so veseli vsi, ki si jih ne morejo kupiti, preko napotnice pa jih dobijo le omejeno količino.

Povpraševanje po pomoči na domu je še vedno pogosto. Vendar pa smo v zadnjem letu ljudi, ki so ponujali pomoč na domu, kot tudi vse, ki so jo potrebovali, usmerjali na ustanove, ki so za to dejavnost registrirane.

STROKOVNO VODENE POČITNICE STAREJŠIH

Tudi v letu 2012 smo nadaljevali s počitnicami, ki so namenjene prostovoljcem ŠK in ŽK. V letu 2012 smo imeli majski termin letovanja. Od 28.05. do 01.06. je z nami letovalo 16 prostovoljcev iz 10 ŽK in ŠK. Počitnikovali smo v prostorih starega župnišča v Portorožu.

Za udeležence smo pripravili aktivne počitnice s pestrim in zanimivim programom. Sestavljale so ga



zanimive pogovorne delavnice o delu prostovoljcev, o vprašanih, s katerimi se soočajo, primerjali smo izkušnje in skupaj iskali rešitve za težave, s katerimi se prostovoljci srečujejo pri svojem delu. Mnogi so se med pogovori razbremenili, z olajšanjem ugotovili, da se s podobnimi težavami in pomisleki ne srečujejo sami in da lahko pričakujejo vso podporo s strani strokovnih delavcev na ŠKL. Ker smo se osebno spoznali in skupaj preživeli veliko prijetnih uric, jim bo lažje poklicati ali priti k nam po pomoč in nasvet, nam zaupati morebitne težave pri delu s prosilci.

Podpora prostovoljcem je ključnega pomena za delo Karitas, zato se na letovanje skrbno pripravimo. Veseli nas, da nam je tudi v lanskem letu uspelo uspešno izvesti program in kar je najbolj pomembno, ponuditi tistim, ki darujejo svoj prosti čas za ljudi v stiski, možnost sproščene družbe, izmenjave izkušenj in razbremenitve.

V večernih urah smo gostili zanimive ljudi, s katerimi nas druži skupna skrb za ljudi v stiski. Poskrbeli smo tudi za delavnice ročnih spretnosti, na katerih so nekateri udeleženci pokazali pravo umetniško žilico, mnogi pa so ugotovili, da bodo pridobljeno znanje in ideje koristno uporabili na domačih Karitas.

Tudi vreme je bilo na naši strani, ker pa je bilo morje še premrzlo, smo se vode naužili v bazenu. Dneve smo si popestrili z zanimivimi izleti, ki so že naša stalnica. V tednu dni, ki smo ga preživeli skupaj, nam je uspelo ustvariti sproščeno vzdušje, napolnili smo akumulatorje in nabrali novih moči za delo v ŽK.

Udeleženci letovanja smo si obljubili, da se bomo med letom srečevali in s tem ohranjali stik in mrežo sodelavcev, na katere se lahko obrnemo, ko imamo konkretne težave pri svojem delu.

TABORA ZA SLEPE IN SLABOVIDNE

Tabor za slepe in slabovidne, ki poteka pod okriljem Škofijske karitas Ljubljana, je obogatitev za vse, ki se ga udeležimo. Tako za tiste, ki potrebujejo našo pomoč, kot za tiste, ki nudimo svoje oči. Tabor je sprememba v vsakdanjem načinu življenja, spremeni ti pogled na svet, da se zaveš, kaj je resnično pomembno.

Na taboru počnemo različne stvari, spoznavamo lepote naše domovine in domačinom, kamor pridemo, odpiramo oči, da slepota ni tabu tema. Vsak ima svoje talente in sposobnosti, zato je prav, da razvijanje le-teh omogočimo tudi tistim, ki ne vidijo, tako da jim posodimo svoje oči.

Marjetka Kerin

Zimski tabor za slepe in slabovidne je potekal od 17.02. do 24.02.2012 v Šmartnem pri Slovenj Gradcu. Udeležilo se ga je 16 slepih in slabovidnih ter 10 spremljevalcev. Ogledali so si Slovenj Gradec, se kopali v Velenju, si krajšali čas s sprehodi, telovadbo, družabnimi igrami, petjem ob spremljavi kitare in branjem knjig. Gostili so zanimive ljudi. Medicinska sestra Ana Perše je predstavila skupino za samopomoč za ženske, obbolele za rakom na dojkah, Marinka Jerič je udeležence popeljala na daljni Islandijo in Grenlandijo, Milena Pačnik je predstavila skavtsko gibanje na Koroškem, Andrej Šmon pa svoje delo gasilskega prostovoljca in reševalca na smučiščih. S svojo življenjsko zgodbo sta se jim pridružila še zakonca Krnc, gospod Leopold Korat in študent teologije Jure Srebrovič. Za glasbeni večer s kitaro in harmoniko sta poskrbela Andrej in Martin.

Poletni tabor se je odvijal od 08.07. do 15.07.2012 v Bohinjski Bistrici. Udeležilo se ga je 22 slepih in



slabovidnih ter 21 spremljevalcev, od tega so se trije prvič preizkusili v tej vlogi. Na taboru so se odvijale zanimive delavnice, med drugim zgodovinska, socialno-kontaktna in dramsko-pevska. Medse so sprejeli zanimive goste, dramskega igralca Gregorja Čušina, ki je predstavil monodramo Janez brez glave, vokalista Aleša Hadalina, domačin gospod Mišo je predstavil Bohinjsko Bistrico, zakonca Vever pa sta z udeleženci delila svojo življenjsko zgodbo. Dogajanje na taboru so popestrili številni zanimivi ogledi. Obiskali so čebelnjak, si ogledali izdelavo pip v Gorjušah, obiskali Planšarski muzej v Stari Fužini, Ceconijev park v Bohinjski Bistrici ter vojaško pokopališče na Rebru. Od ostalih aktivnosti velja omeniti kopanje v Bohinjskem jezeru, pohod na Planino pri Jezeru, najbolj zagrizeni pohodniki pa so se napotili celo na 1.844 m visoko Črno prst. Izpeljali so turnir iz show-downa (namiznega tenisa za slepe), kolesarili, plesali in brali.

BEGUNCI, TUJCI, AZILANTI

Beguncem, tujcem in azilantom pomagamo že od vsega začetka, sprva predvsem s hrano in obleko ter pri iskanju nastanitve in stanovanjske opreme. V zadnjem času pa se vse več ljudi na nas obrača s prošnjami za plačilo položnic. Težave imajo pri plačilu šolskih malic, mesečnih vozovnic, tisti pa, ki so se preselili v podnajemniška stanovanja, pri plačevanju mesečnih stroškov. V sodelovanju z drugimi humanitarnimi organizacijami zanje večkrat plačujemo tudi zdravstvene storitve (stomatološke storitve, delna plačila operacij ipd.).

V letu 2012 smo oskrbovali 65 družin in 12 posameznikov (skupaj 238 oseb). V glavnem gre za ljudi, ki so prišli v Slovenijo kot bosanski begunci in si še niso uspeli pridobiti slovenskega državljanstva. Glede na to, da imajo le status začasnega bivanja in dobivajo le priložnostna dela, jim pomoč v hrani, ki jo nudi Karitas, pomaga pri preživetju. Oskrbujemo pa tudi nekaj prosilcev za azil, ki s svojimi družinami živijo v najemniških stanovanjih.

V zadnjem letu opažamo porast priseljencev s Kosova, z Bližnjega vzhoda in iz Afrike. K nam so prišli kot prosilci za azil. Ko so ga pridobili, so se pojavili problemi preživetja. Najemnine za stanovanja so visoke, služb ni, živeti samo od socialne pomoči pa je včasih težko. Posebej veliko je razočaranje tistih, ki so v Sloveniji videli deželo blagostanja. Posamezniki

izredno težko uspejo redno plačevati najemnino in stroške, ki pogosto znašajo več kot socialna pomoč. Prav tako tudi težko najdejo stanodajalca, ki bi jih bil pripravljen prijaviti, da bi si lahko pridobili ustrezne dokumente.

Večina od njih ima težave s komunikacijo, kar otežuje pridobivanje pomoči in ustreznih dokumentov na raznih uradih. Pomemben del pomoči je tudi zagovorništvo. Naše strokovne delavke jim pomagajo pri pisanju prošenj, pri stikih z različnimi institucijami, jih usmerjajo in seznanjajo z boljšimi možnostmi za preživetje.

IZOBRAŽEVANJE PROSTOVOLJCEV

TEČAJ DOMAČE NEGE

V letu 2012 smo izvedli tri tečaje domače nege v župnijah Brezovica in Škofljica. Tečaje je vodila Anica Sečnik, predavateljica na srednji medicinski šoli v Ljubljani. Na Škofijski karitas smo prejeli veliko zahval in pohval za uporabno vsebino in dobro vodenje tečajev. Usposabljanje je uspešno zaključilo 67 udeleženk in udeležencev. Tečaji so potekali v prisrčnem ozračju. Sodelovanje udeležencev je bilo zelo zavzeto.

SUPERVIZIJA IN PRVI SOCIALNI POGOVOR

Tudi v letu 2012 so bili organizirani tečaji Prvi socialni pogovor v ŽK, ki so se na novo ustanovile oziroma za tiste prostovoljce iz okoliških Karitas, ki na novo vstopajo v naše delo. Tečaj je potekal na Vrhniki, v Mengšu, Vodicach ter v župniji Ljubljana-Štepanja vas. Supervizijskih srečanj je bilo nekaj manj kot prejšnja leta, je pa ob koncu leta več ŽK že napovedalo organizacijo tečajev. Supervizijska srečanja so potekala v ŽK Mengeš in Ljubljana-Dravljje. Srečanja, ki jih za celotno področje naše nadškofije vodi Magdalena Škerl, so mnogim našim prostovoljkam v veliko pomoč in oporo. V tem smislu smo na Škofijski karitas prejeli veliko pozitivnih in hvaležnih odmevov.

ČETRTKOVI IZOBRAŽEVALNI VEČERI ZA SODELAVCE ŽK IN JANUARSKO SREČANJE NA VIČU

V pomladanskem in jesenskem času smo na treh lokacijah v škofiji, v Cerknici, na Brezjah in v Ljubljani izvedli strokovna predavanja in delavnice v okviru že tradicionalnih četrtkovih izobraževalnih večerov za



sodelavce ŽK. V obeh terminih se je predavanj udeležilo okrog 270 prostovoljcev ŽK.

V letu 2012 nam je dvakrat predaval prof. dr. Janez Juhant, in sicer o vlogi sprave v življenju človeka in družbe, v jesenskem delu pa o odnosu med strahom in vero. Veseli smo, da se prof. Juhant vedno rad odzove našemu povabilu in nam posveti posebno pozornost. Predavala sta nam še dva predavatelja s področja duševnega zdravja. Psihoterapevt mag. Marko Kovačič je predaval o osamljenosti v današnji družbi, psihiater dr. Marko Pišljar, strokovni direktor bolnišnice v Idriji, pa o različnih oblikah depresije.

Izobraževalni večeri so bili dobro obiskani, udeleženci so sodelovali tudi s svojimi mnenji in vprašanji, tako da se je večkrat razvil zanimiv dialog s predavatelji. Z veseljem ugotavljamo, da se naši predavatelji na srečanja zelo dobro in resno pripravijo in tako na svoj način izkažejo spoštovanje in priznanje našemu delu z ljudmi v stiski. Opažamo tudi, da udeleženci zavzeto sodelujejo, kadar se teme dotikajo konkretnega dela z uporabniki.

Da si naši prostovoljci želijo izobraževanj, dokazuje številna udeležba na januarskem srečanju v Antonovem domu na Viču, kjer nam je dr. Stanko Gerjolj predaval o *Izzivih karitativnega svetovanja*, predavanju pa je sledilo delo v delavnicah na temo *Prevladujoči načini odzivanja na konkretne stiske*.

POMOČ V BOSNI IN HERCEGOVINI

LJUDSKA KUHINJA V SARAJEVU »JELO NA KOTAČIMA«

Škofijska karitas Ljubljana je v letu 2012 namenila 8.000,00 € za ljudsko kuhinjo v Sarajevu. Ljudska ku-

hinja Karitas deluje še od vonjih dni. Projekt je namenjen vsem ljudem v stiski, tako starejšim in bolnim, brezposelnim, beguncem, brezdomcem ter ostalim socialno ogroženim osebam.

Hrano pripravljajo v centralni kuhinji in jo razvažajo na pet lokacij v mestu. Prejemniki lahko vsak dan od ponedeljka do petka dobivajo topel obrok in kruh, medtem ko jim ob petkih razdelijo suhi obrok za konec tedna (mleko, jogurt, paštete, ribe ali mesni narezek ter kruh).

Ob koncu leta 2012 je bilo število prejemnikov 376, kar pomeni, da kuhinja vsakodnevno pripravi 376 toplih obrokov in priskrbi svež kruh. Število prejemnikov se čez leto spreminja, vendar je v zadnjem času zelo naraslo. V povprečju se spisek prejemnikov vsak mesec poveča za 10 do 15 oseb.

DELOVNO PRIJATELJSKI TABOR BOSNA 2012

Škofijska karitas Ljubljana je v lanskem letu podprla delovni tabor dijakov in dijakinj Škofijske klasične gimnazije. Potekal je v kraju Kolibe od 01.07 do 10.07 2012. Za letošnje leto načrtujejo novo delovno akcijo v bližini kraja Kakanj. Tako kot v preteklem letu se jim bodo pridružili sovrstniki iz Anglije (Lancing College) in skupaj z domačini pomagali pri obnovi v vojni porušene hiše za družino, ki je ostala brez strehe nad glavo.

Kakor vsako leto, je tudi letos potekal tradicionalni delovno prijateljski tabor v Bosni in Hercegovini.

V ponedeljek ob osmih zjutraj je 10-članska odprava že nestrpnost pričakovala odhod v to prelepo balkansko deželo. Počakali smo le še na voznika, vedno nasmejanega



profesorja Toneta Česna in kaplana v študentskem domu Klemena Svetelja, ki sta vžgala kombija in v »Micko« (GPS-naprava) vpisala naš cilj: Donje Kolibe, Bosna in Hercegovina.

Donje Kolibe so vas na severu Bosne in se nahajajo ob reki Savi, mejni reki s Hrvaško. V župniji je bilo pred bosansko vojno (1992–1996) skoraj 2000 prebivalcev, zdaj pa tukaj živijo le trije stalni prebivalci. Ko smo prišli tja, nas je sprejel župnik Ilija in eden izmed prebivalcev, Ante. Prišli smo zgodaj popoldne in že na poti videli, da je vsepovsod veliko dela (propadajoče in prestreljene hiše so zaraščene z grmovjem in drevjem, prav tako so zaraščene vse ceste). Kar takoj smo hoteli poprijeti za delo, a nas je tamkajšnji župnik ustavil in rekel: »Polako, polako dečki, nemoj da mi radite sada. Sjedite, odmorite i popijte nešto.« Ta stavek smo slišali še kar nekajkrat v celem tednu, včasih pa smo ga kar preslišali in smo nadaljevali z delom, saj smo v kratkem času želeli čim več narediti.

V naslednjih dneh smo pošteno zavihali rokave in se lotili dela že v zgodnjih jutranjih urah. Razdelili smo se v dve skupini. Prva je izsekavala gozd ob cesti in urejala pot, druga pa je urejala okolico župnišča in župnijske cerkve sv. nadangela Mihaela, naslednji dan pa smo vloge zamenjali in si tako lahko mimogrede pozdravili tudi žulje in odpočili utrujene mišice. Kosila in večerje smo si pripravljali sami (bučke na ta ali oni način), vsak večer pa smo imeli tudi mašo v župnijski kapeli, kjer smo peli in se Bogu zahvalili za minuli dan in opravljeno delo. V nekaj dneh smo z našim delom polepšali kraj in uredili prevoznost dela ceste, naša prisotnost pa je razveselila prebivalce tega preizkušenega kraja.

Na predvečer našega odhoda so se nam za naše delo zahvalili, domačinke so spekle pito, z domačini pa smo fantje odirali igro nogometa.

Naslednji dan zgodaj zjutraj smo se že odpravili proti prestolnici Bosne, Sarajevu. Tam smo si privoščili tudi znamenite čevapčiče, ki so bili po bučkah še toliko bolj okusni. Obiskali smo mošejo, kjer nam je prijazen mujezin na kratko predstavil islam. Pozabili nismo niti na Vučka in na olimpijske objekte, ogledali smo si tudi izvir reke Bosne. Pot smo ob kanjonu reke Neretve nadaljevali proti Mostarju. Ob »angelskih glasovih« Selme Bejrami je pot minila zelo hitro. V Mostarju smo si ogledali veličasten Stari most, najbolj pogumni pa smo se kopali v ledeni Neretvi. Nadaljevali smo pot proti Međugorju, kjer smo po večerni adoraciji šli spat, saj smo se zbudili že pred sončnim vzhodom. Le-tega smo opazovali z vrha Križevca, kjer smo imeli jutranji križev pot. Po nedeljski



maši smo se odpravili proti Splitu in Zadru in z veseljem zaplavali v toplem morju. V Zadru smo ostali še naslednji dan, nato pa smo odrinili proti domovini.

Bosna je dežela treh različnih narodov in religij in dežela prijaznih in veselih ljudi. V teh krajih sem bil prvič in z novimi prijatelji sem preživel čudovit teden, postoril marsikaj koristnega in doživel in videl marsikaj novega. Upam, da se bom delovnega tabora lahko udeležil tudi naslednje leto.

Nejc Povirk

SKLADIŠČA KARITAS

V skladišču z obleko na Hudovernikovi 6 dela 22 prostovoljk, ki so v lanskem letu opravile 6.223 ur prostovoljnega dela. Pripravljajo obleko za posameznike, za ŽK po Sloveniji in za tujino. Pogosto se na nas obrnejo tudi centri za socialno delo, zapori ter druge humanitarne organizacije.

V skladišču je bilo strankam izdanih 3.189 naročilnic za obleko, skupno 190.000 različnih kosov obleke. Obleko je preko celega leta dobilo preko 10.000

oseb. Kateri kosi obleke so najbolj iskani, narekuje letni čas. V zimskem času je bilo največje povpraševanje po bundah, jopicah, puloverjih, topli in nepremočljivi obutvi. V poletnih mesecih pa smo izdali veliko majic in kratkih hlač. Skozi vse leto izdamo veliko otroške obleke ter opreme za otroke (avtosedeži, vozički, kolesa, igrače).

V skladišču na Hudovernikovi 6 so v letu 2012 razdelili tudi 5.773 paketov hrane s pripadajočimi paketi higienskih potrebščin s pralnim praškom (pakete tam prejemajo prosilci s Poljanske 2, mamice študentke in prosilci ŽK Lj.-Sv. Peter).

V skladišču s hrano na Slovenčevi 19 smo imeli v letu 2012 dva zaposlena sodelavca preko programa javnih del. Pripravljala sta hrano za ŽK in pakete za ŠK. Tam smo razdelili tudi hrano iz intervencijskih zalog EU, in sicer 93.840 kg moke, 65.960 kg pšeničnega zdroba, 82.790 kg riža, 74.970 kg polžkov, 74.970 kg špagetov in 316.800 l mleka.

Skupaj smo 104 ŽK, 5 ŽU in 21 skupnostim s 33.303 prejemniki pomagali s hrano v vrednosti 430.100,00 € (vrednost ukrepa po pogodbi).

ŠKL je s hrano iz intervencijskih zalog EU pomagala tudi Romom iz Grosupljega. Hrano smo pripeljali in razdelili v treh naseljih skupno 283 prebivalcem.

Iz skladišča ŠKL smo 65 ŽK razdelili še za 214.438,72 € vrednosti hrane, ki smo jo kupili, ter za 270.000 € podarjene hrane s krajšim rokom trajanja.

V letu 2012 so pripravljali hrano za redne pakete naslednjim ŽK: Begunje, Bevke, Cerknica, Dobrova, Dolenja vas, Domžale, Grosuplje, Homec, Ig, Ihan, Izlake, Jarše, Jesenice, Kamnik, Kisovec, Koroška Bela, Kranj, Kranj-Drulovka Breg, Kranj-Šmartin, Kranj-Zlato polje, Križe, Leše, Litija, Ljubljana-Bežigrad, Ljubljana-Črnuče, Ljubljana-Dravlje, Ljubljana-Fužine, Ljubljana-Ježica, Ljubljana-Kašelj Zalog, Ljubljana-Koseze, Ljubljana-Moste, Ljubljana-Polje, Ljubljana-Podutik, Ljubljana-Rakovnik, Ljubljana-Stožice, Ljubljana-Sv. Križ, Ljubljana-Sv. Trojica, Ljubljana-Šiška, Ljubljana-Štepanja vas, Ljubljana-Trnovo, Ljubljana-Vič, Ljubljana-Zadobrova, Mengeš, Moravče, Notranje Gorice, Preska, Ribnica, Rovte, Sora, Šentjošt, Šentvid pri Stični, Škofja Loka, Šmarca-Duplica, Tržič Bistrica, Vrhnika, Zagorje ob Savi, Želimlje.

ŽK Ljubljana-Sv. Peter zaradi pomanjkanja prostora nima svojega skladišča, zato njihovi uporabniki prevzemajo hrano v skladišču ŠKL na Hudovernikovi 6.

DRUŽBENO KORISTNO DELO

V letu 2012 se je v okviru programa Družbeno koristno delo namesto prestajanja ali plačila kazni v delo na Škofijski karitas vključilo 10 oseb. Delovno obveznost so opravili v skladišču hrane ter kot spremljevalci voznika. Skupaj so opravili 1.691 ur dela. Posebej v obdobjih, ko razdeljujemo evropsko hrano, nam pride prav vsaka pomoč. Dve osebi sta sodelovali tudi pri delu z oblačili v skladišču na Hudovernikovi. Večinoma imamo z delavci dobre izkušnje, v primeru težav in disciplinskih problemov pa jih vrnemo na center za socialno delo, ki jih lahko napoti še v kako drugo izvajalsko organizacijo.

Razen organizacijskega in administrativnega dela Škofijska karitas s temi sodelavci nima stroškov. Stroške njihove zaposlitve pokriva ministrstvo, nam jih povrnejo centri za socialno delo.

Alenka Petek

PODOBA ŽUPNIJSKIH KARITAS

1. SODELAVCI ŽK

V letu 2012 je bilo v ljubljanski škofiji 124 delujočih ŽK. Vprašalnike o delu ŽK v letu 2012 smo poslali vsem. Te smo že leta 2005 na ravni Slovenske karitas spremenili in prilagodili glede na podatke, ki jih zahtevajo sofinancerji naših programov (FIHO, Ministrstvo, MOL). Ponovno smo jih dogradili in prilagodili sofinancerjem in zakonodaji ter za vso Slovenijo ponotili leta 2012. Ker so se določene kategorije malo spremenile, so pri izpolnjevanju ŽK imele kar nekaj težav.

Vprašalnike o delovanju ŽK v letu 2012 nam je vrnilo 116 ŽK. Skupno število prostovoljcev v 116 ŽK je 3.084. Med rednimi sodelavci tako kot prejšnja leta prevladujejo starejši. Med priložnostnimi sodelavci pa je več mlajših (birmanske in študentske skupine). Skupno je torej največ prostovoljcev v zrelih letih. Prostovoljci, stari do 30 let, so v večini občasni sodelavci, ki se v delo ŽK vključijo ob večjih akcijah. V lanskem letu je opazen velik porast mladih prostovoljcev do 18. oz. do 30. leta. Vendar pa njihovih ur ŽK niso upoštevale v skupni tabeli.

Če primerjamo s prejšnjimi leti, ugotovimo, da se je število sodelavcev Karitas povečevalo do leta 2011. V letu 2007 so imele ŽK skupno 2.500 prostovoljcev, v letu 2008 2.793, v letu 2009 3.192, v letu 2010 3.655, leta 2011 pa 3.678. V letu 2012 je število prostovoljcev nekoliko padlo. V ŽK jih aktivno sodeluje 3.048.

V letu 2010 so redni in občasni prostovoljci vseh starosti skupaj opravili 156.307 ur prostovoljnega dela, kar je skupaj mesečno 13.030 ur oziroma 3,57 ure mesečno na prostovoljca. V letu 2011 je vsak prostovoljec opravil 47,8 ur prostovoljnega dela, kar na mesec pomeni 4 ure prostovoljnega dela. V letu 2012 so prostovoljci skupaj opravili 178.953 ur prostovoljnega dela. V povprečju je vsak prostovoljec na mesec opravil 4,9 ur prostovoljnega dela, kar letno pomeni 58,7 ur.

V večini ŽK sproti beležijo ure prostovoljnega dela, nekatere pa imajo s tem težave. Veliko jih šteje le ure, ki jih namenijo rednim dežurstvom in se izvajajo na sedežu ŽK, ne pa tudi obiskov na domu, obiskov

v domovih za ostarele, ur, ki jih namenijo skupnim srečanjem in sestankom, pripravi srečanj, izobraževanju, pripravi daril, izdelavi voščilnic, pletenju venčkov, organizaciji dobrodelnih prireditev, romanj ipd. Letos pa so imeli še dodatne težave z razporeditvijo ur na organizacijska, vsebinska in druga dela.

2. SREČANJA SODELAVCEV ŽK

Sodelavci ŽK se srečujejo v različnih časovnih intervalih od enkrat letno do dvakrat mesečno. Leta 2012 so imeli v 116 ŽK 885 rednih letnih srečanj, to je povprečno 7,6 srečanj na ŽK.

Sodelavci ŽK se srečujejo enkrat ali dvakrat mesečno, tam, kjer je v ospredju pomoč starejšim, pa nekajkrat letno. Nekatere ŽK nimajo rednih mesečnih srečanj niti uradnih ur, srečujejo se po potrebi in tako tudi rešujejo stiske.

73 ŽK ima na voljo svoje prostore v župniji, 36 ŽK ima v času uradnih ur na voljo en prostor, ki ga uporabljajo tudi drugi, 7 ŽK pa ima prostore v najemu. Večinoma stroške plačujejo sami. Za najemnino prostorov ter stroške poslovanja odštejejo 40.162,52 € letno. Za vzdrževanje opreme in prostorov pa še dodatnih 16.652,69 €.

Za duhovni uvod na rednih srečanjih uporabljajo Žarek dobrote (65 ŽK), Plameneči križ (40 ŽK), Priročnik za ŽK (46 ŽK), Sveto pismo (40 ŽK) ter Priročnik za oblikovanje sodelavcev ŽK (22 ŽK). V 57 ŽK gradivo dodatno pripravi župnik, v 54 pa sodelavci sami.

3. IZOBRAŽEVANJE IN DUHOVNE OBNOVE ZA SODELAVCE ŽK

ŽK so v letu 2012 v lastni organizaciji pripravile 31 izobraževanj, ki se jih je udeležilo 697 prostovoljcev. Predavanj v organizaciji drugih institucij je bilo 27, udeležilo se jih je 131 prostovoljcev. Obiskana so bila tudi izobraževanja v organizaciji ŠKL. Udeležilo se jih je 484 prostovoljcev. 106 prostovoljcev pa se je udeležilo izobraževanj Slovenske karitas ter 911 prostovoljcev drugih izobraževanj v okviru Cerkve. Vseh predavanj se je skupaj udeležilo 2.599 prostovoljcev.



Romanja za sodelavce je organiziralo 82 ŽK, udeležilo se jih je 806 sodelavcev, duhovne vaje pa 64 ŽK, udeležilo se jih je 398 sodelavcev. Skupno so se romanj in duhovnih vaj udeležili 1.204 sodelavci ŽK.

Iz navedenih števil lahko sklepamo, da ŽK skrbijo za izobraževanje in usposabljanje ter duhovno oblikovanje svojih sodelavcev.

ŽK so se 133-krat s svojim delom predstavile v lokalnih časopisih, 78-krat na radiu in televiziji, 388-krat v župnijskih oznanilih, 75-krat na internetu in 33-krat na stojnicah.

4. DOBRODELNE AKCIJE TER SODELOVANJE ŽK Z DRUGIMI V OKOLJU

54 ŽK je organiziralo dobrodelne prireditve, koncerte, razstave ipd. Udeležilo se jih je 9.449 obiskovalcev. ŽK so imele 133 dobrodelnih akcij, ki so bile v prvi vrsti namenjene druženju ter izdelavi predmetov za prodajo. ŽK že leta izdelujejo adventne venčke, božične ter velikonočne čestitke, podarjena sredstva pa namenijo ljudem v stiski.

Po podatkih iz ankete imajo ŽK 1.316 rednih darovalcev, ki darujejo bodisi v materialu bodisi v denarju. ŽK na terenu redno sodelujejo z soslednjimi ŽK, večina ima dobro razvito sodelovanje z domovi za ostarele, mnoge se povezujejo s šolami, z zdravstvenimi domovi, z drugimi karitativnimi skupinami, mlade pa poskušajo vključiti preko sodelovanja z birmanškimi skupinami. Mnoge ŽK dobro sodelujejo tudi z

občinami. Za delovanje programov so jim v letu 2012 namenile 167.596,21 €.

5. PROGRAMI

5.1 DRUŽINE

Glavnina pomoči družinam po ŽK je bila tudi v lanskem letu usmerjena v delitev hrane, higienskih potrebščin, obleke. S hrano, ki so jo kupili z lastnimi sredstvi ali jo dobili od ŠKL, je bilo te vrste pomoči deležnih 7.782 družin. Število prejemnikov hrane iz intervencijskih zalog EU je 33.303, za delitev pa je skrbelo 836 prostovoljcev.

Opazen je porast svetovalne dejavnosti v obliki pogovora in usmerjanja. V ŽK povedo, da je svetovanja deležen vsak prosilec. Bolj poglobljeno svetovanje je v letu 2012 potrebovalo 5.906 družin.

88,5 % sredstev, kar znaša 205.707 €, so ŽK porabile za pomoč pri plačilu osnovnih položnic in kurjave, pri plačilu voznih kart in zdravniških storitev. Iz lastnih sredstev so družinam pomagali tudi ob izrednih razmerah in večjih nesrečah, in sicer v višini 19.842 €.

Skupna vrednost pomoči, ki so je bile deležne družine, znaša 232.461 €.

Struktura družin iz vprašalnika tudi letos ni razvidna, čeprav smo jo zopet poenostavili. Je pa razvidno, da ŽK pomagajo 115 romskim družinam s 618 družinskimi člani in 238 družinam tujcev s 698 družinskimi člani.

V letu 2012 smo ŽK v skladišču razdelili 392.530 kg hrane iz intervencijskih zalog EU, in sicer 93.840 kg moke, 65.960 kg pšeničnega zdroba, 82.790 kg riža, 74.970 kg polžkov, 74.970 kg špagetov in 316.800 l mleka.

104 ŽK, 5 ŽU, in 21 skupnosti je razdelilo hrano iz intervencijskih zalog EU v skupni vrednosti 430.100,00 € (vrednost ukrepa po pogodbi).

ŽK so razdelile še za 214.438,72 € hrane, ki jo je ŠKL kupila, ter za 270.000 € hrane s krajšim rokom trajanja, ki so jo ŠK poklonila različna podjetja, ter podarjene hrane v vrednosti 70.000,00 €, ki so jo zbrali sami.

V spodnji tabeli je prikazana poraba hrane po ŽK (upoštevana je samo kupljena hrana in ne hrana iz intervencijskih zalog EU ter podarjena hrana):

Tabela stand paketi

A* dekanija	župnijska karitas / župnija	vrednost hrane
1 Ljubljana-Moste	LJ. - ŠTEPANJA VAS	14.222,24
3 Zagorje	ZAGORJE OB SAVI	9.277,62
3 Domžale	DOMŽALE	8.722,56
2 Kranj	KRANJ	8.678,30
1 Ljubljana-Moste	LJ. - POLJE	8.102,81
1 Ljubljana-Moste	LJ. - ŠMARTNO OB SAVI	7.862,56
1 Ljubljana-Moste	LJ. - MOSTE	7.614,82
4 Vrhnika	VRHNIKA	7.605,65
1 Ljubljana- Šentvid	LJ. - DRAVLJE	6.866,40
1 Ljubljana-Center	LJ. - TRNOVO	6.622,94
1 Ljubljana-Vič Rakovnik	LJ. - VIČ	6.610,05
1 Ljubljana-Moste	LJ. - SV. KRIŽ	6.449,50
2 Radovljica	JESENICE	5.794,91
2 Škofja Loka	ŠKOFJA LOKA	5.629,38
1 Ljubljana-Moste	LJ. - FUŽINE	5.049,22
2 Kranj	KRANJ - ZLATO POLJE	4.648,57
1 Ljubljana-Vič Rakovnik	LJ. - RAKOVNIK	4.642,36
2 Kranj	KRANJ - ŠMARTIN	4.193,60
1 Ljubljana- Šentvid	PRESKA	3.399,00
3 Litija	LITIJA	3.379,60
2 Radovljica	KOROŠKA BELA	3.237,18
3 Kamnik	KAMNIK	3.229,68
1 Ljubljana-Moste	LJ. - KAŠELJ/ZALOG	3.119,84
1 Ljubljana- Šentvid	LJ. - KOSEZE	2.703,72
1 Ljubljana-Moste	LJ. - ČRNUČE	2.496,17
4 Cerknica	CERKNICA	2.382,02
1 Ljubljana- Šentvid	LJ. - STOŽICE	2.284,40
3 Domžale	IHAN	2.234,52
1 Ljubljana- Šentvid	LJ. - JEŽICA	2.229,90
1 Ljubljana-Center	LJ. - BEŽIGRAD	2.228,85
3 Zagorje	KISOVEC	2.147,81
3 Domžale	JARŠE	1.991,27
4 Vrhnika	BEVKE	1.987,66
4 Grosuplje	ŠENTVID PRI STIČNI	1.642,34
3 Zagorje	IZLAKE	1.308,46
2 Tržič	KRIŽE	1.303,80
3 Kamnik	HOMEC	1.301,59
2 Kranj	KRANJ - DRULOVKA/ BREG	1.258,48
4 Vrhnika	ŠENTJOŠT NAD HORJULOM	1.254,65
3 Kamnik	ŠMARCA	1.203,18
1 Ljubljana-Center	LJ. - SV. TROJICA	1.192,47
4 Vrhnika	BOROVNICA	954,50
4 Grosuplje	GROSUPLJE	898,50

A* dekanija	župnijska karitas / župnija	vrednost hrane
1 Ljubljana-Vič Rakovnik	ŽELIMLJE	769,82
3 Domžale	MENGEŠ	737,86
4 Ribnica	RIBNICA	732,50
2 Radovljica	BEGUNJE NA GOR.	686,47
4 Ribnica	DOLENJA VAS	616,40
1 Ljubljana- Šentvid	SORA	603,02
1 Ljubljana-Moste	LJ. - ZADOBROVA	550,15
1 Ljubljana-Vič Rakovnik	NOTRANJE GORICE	450,85
4 Vrhnika	ROVTE	421,84
3 Domžale	MORAVČE	378,90
3 Domžale	VIR	330,37
2 Tržič	TRŽIČ BISTRICA	225,04
2 Tržič	LEŠE	191,52
1 Ljubljana-Vič Rakovnik	DOBROVA	173,94
1 Ljubljana-Vič Rakovnik	IG	162,79
1 Ljubljana- Šentvid	LJ. - PODUTIK	30,30

*Arhidiakoniat

5.2 OTROCI

2.117 otrokom so ŽK pomagale pri nakupu šolskih potrebščin. Za pomoč pri plačilu prehrane v šoli, obšolskih dejavnosti ter prevozov za dijake pa so namenile 94.046 €. S temi sredstvi so pomagali 488 otrokom.

Za božič in veliko noč so na ŽK obdarili 5.423 otrok. V ta namen so porabili 11,09 % sredstev, na-



menjenih pomoči otrokom. V času poletnih počitnic so ŽK mnogim otrokom omogočile udeležbo počitnic v lastni organizaciji, v okviru ŽK oziroma drugih organizacij.

V poletnih mesecih se je 2.528 otrok udeležilo delavnic, srečanj in oratorijev.

Iz podatkov je opazno, da se v posameznih ŽK ukvarjajo tudi z učno pomočjo. Organizirajo delavnice in srečanja za otroke ter sodelujejo pri oratorijih.

ŽK so nudile različne oblike pomoči 5.784 otrokom iz družin, ki so deležne tudi drugih oblik pomoči, ter 5.901 otroku iz ostalih družin.

5.3 STAREJŠI, BOLNI, INVALIDI

V letu 2012 so ŽK na domu in v domovih za ostarele obiskale 10.289 starostnikov, kar znaša 30.538 obiskov v vsem letu. Družabnih srečanj v organizaciji ŽK se je udeležilo 5.137 starejših.

Starejši so bili deležni tudi pomoči v hrani in obleki, pri plačilu položnic ter izposoji ortopedskih pripomočkov. Skupno je bilo različnih oblik pomoči in pozornosti ŽK deležno 12.556 starejših oseb.

5.4 POMOČ SAMSKIM OSEBAM

ŽK so v letu 2012 nudile pomoč 3.578 samskim osebam. Vsi so bili deležni pomoči v hrani. Za to obliko pomoči so ŽK namenile 16,59 % sredstev, saj so določene artikle, ki jih ni v standardnih paketih, dokupili. Občasno so jim pomagali tudi pri plačilu položnic. Te pomoči je bilo deležnih 380 oseb, ŽK pa so zanjo namenile 42,70 % sredstev. Ostala pomoč posameznikom je bila nudena v obliki nakupa ortopedskih pripomočkov ter ob večjih nesrečah in stiskah. Svetovanja, pogovora ter splošnih informacij je bilo deležnih 595 samskih oseb v 2.408 obravnavah.

5.5 POMOČ BREZDOMCEM

Brezdomcem je pomagalo 18 ŽK. Skupno so jih oskrbovali 763. Pri oskrbi brezdomcev prednjačijo nekatere ŽK na področju Ljubljane: ŽK Štepanja vas ter ŽK Marijino oznanjenje, ki skrbita za več kot 413 brezdomcev.

Največji problem brezdomcev ni prehrana, saj je zanjo vsaj na področju Ljubljane dobro poskrbljeno, temveč nastanitve. ŽK v Ljubljani še vedno namenijo izredno veliko sredstev pomoči brezdomcem s hrano. Zanje imajo organizirano dnevno prehrano, v nekaterih ŽK sendvič z napitkom, druge pa topel kuhan



obrok. Zaradi organizirane prehrane, ki jo v centru Ljubljane dnevno nudi Vincencijeva zveza dobrote, so določene ŽK prenehale z delitvijo konzerv.

ŽK Štepanja vas ima kopalnico za brezdomce in enkrat tedensko nudi kopanje, striženje, britje. Te storitve se je poslužilo 288 brezdomcev. ŽK Marijino oznanjenje oskrbuje 125 brezdomcev.

ŽK so tudi za brezdomce namenile kar precej pomoči za tople in suhe obroke hrane ter higienske storitve.

5.6 AMBULANTA S POSVETOVALNICO ZA OSEBE BREZ ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA

Za delovanje Ambulante s posvetovalnico za osebe brez zdravstvenega zavarovanja so v letu 2012 denarna sredstva prispevali Mestna občina Ljubljana, Škofijska karitas Ljubljana in Župnijska karitas Štepanja vas v skupni vrednosti 10.911 €.

Župnijska karitas Štepanja vas vse od ustanovitve Ambulante s posvetovalnico za osebe brez zdravstvenega zavarovanja leta 2002 ureja prostor za shranjevanje in izdajo higienskih pripomočkov. Njena naloga je, da imajo vsi, ki se morajo ali želijo pred

zdravniškimi pregledi okopati in urediti, na voljo dovolj higienskih pripomočkov (sveže in čiste brisače, milo, šampon, pripomočke za britje ipd.). Poleg omenjenega skrbi za sveže in čisto perilo, čevlje in drugo garderobo po dogovoru z Ambulanto. Skrbi tudi za urejenost in delovanje umivalnice s prostorom za tuširanje. V letu 2012 je v Ambulanti s posvetovalnico za osebe brez zdravstvenega zavarovanja sodelovalo preko 150 prostovoljcev iz različnih ljubljanskih ŽK.

Sredstva so bila uporabljena za nakup zdravil, spodnjega perila, nogavic, čevljev, pripomočkov za vzdrževanje osebne higiene, čistil za vzdrževanje kopalnice, hrane za tople in hladne obroke za diabetične bolnike in bolnike s tuberkulozo, za stroške prevozov, za potrebe delovanja Karitas, stroške PTT idr.

Za vzdrževanje osebne higiene so izdali 1.127 brisač, 1.240 kosov moškega perila, 230 kosov ženskega perila in 1.004 pare nogavic.

Za program Higienska oskrba za osebe brez zdravstvenega zavarovanja in dopolnilna oskrba za diabetične bolnike in bolnike s tuberkulozo so v letu 2012 opravili približno 1.000 prostovoljnih delovnih ur.

Ambulanto je v letu 2012 obiskalo 620 odraslih oseb, ki redno obiskujejo zdravnika, 70 oseb, ki so posvetovalnico obiskale samo enkrat, ter 51 otrok. Splošna ambulanta je imela 3.500 obiskov, specialistična 1.500. Od tega se je 1.300 obiskovalcev ambulante poslužilo kopanja in osebne nege pred obiskom zdravnika.

6. RAZDELJENA MATERIALNA POMOČ ŽK

V lanskem letu so imele ŽK zelo podobne financirje kot prejšnja leta. Prispevek lokalne skupnosti se je od leta 2006 postopno večal. V letu 2012 je bil za malenkost nižji kot prejšnje leto in je znašal 167.596 €. Med prihodki 25,11 % predstavljajo prispevki občin, 38,05 % darovi dobrotnikov, od prireditelj in iz dejavnosti (koncerti, prodaja venčkov, voščilnic) pa so ŽK zbrale 16,99 % sredstev. Darovi podjetij, nabirka Karitas ter prihodki, evidentirani pod kategorijo drugo, predstavljajo 19,85 % prihodkov.

V lanskem letu so ŽK reševanju stisk družin skupno namenile 232.461 €, reševanju stisk posameznikov pa 79.749 €.

Za pomoč starejšim so namenile 87.575 €, za pomoč otrokom 167.057 €, brezdomci pa so bili deležni pomoči v višini 33.763 €.

Za stroške poslovanja (telefon, pošta, najemnina ipd.) so ŽK porabile 40.162 €, za investicije in vzdrževanje opreme pa 16.652 €.

19.883 € zbranih sredstev je bilo porabljenih za stroške dobroteljskih akcij in koncertov.

Alenka Petek, Nataša Jontez, Polona Miklič



Tradicionalno romanje sodelavcev Karitas v Slovenj Gradec, 27. 4. 2012

REALIZIRANA POMOČ ŠKL IN ŽUPNIJSKIH KARITAS V LJUBLJANSKI NADŠKOFIJI 2012

ŠKOFIJSKA KARITAS LJUBLJANA	
EU HRANA	430.100,00
HRANA – STANDARDNI PAKETI	217.664,00
PLAČILO POLOŽNIC	106.432,00
AKCIJA ŠOLSKE POTREBŠČINE	110.830,00
AKCIJA DRUŽINA	71.700,00
POMOČ V BIH	8.551,01
ZAUPANJE	9.297,54
POČITNICE DRUŽIN IN OTROK	6.910,00
PLAZ - ANUITETE	3.290,91
SVEČE	9.188,07
DRUGO (NAMENSKE POMOČI)	25.989,28
	SKUPAJ: 999.952,81
OSTALE POMOČI	
PODARJENA HRANA	270.000,00
PODARJENI ZVEZKI (AKCIJA SK)	10.000,00
RABLJENA OBLAČILA IN OSTALA OPREMA	187.000,00
	SKUPAJ: 467.000,00
ŽUPNIJSKE KARITAS	
POMOČ DRUŽINAM	232.461,00
POMOČ STAREJŠIM	87.575,00
POMOČ OTROKOM	167.057,00
POMOČ BREZDOMCEM	33.763,00
POMOČ SAMSKIM OSEBAM	79.749,00
PODARJENA HRANA	80.000,00
OSTALO	9.489,00
	SKUPAJ: 690.094,00
	CELOTNA REALIZIRANA POMOČ: 2.157.046,81

PRIHODKI ŠKL ZA LETO 2012 (PO VIRIH FINANCIRANJA)

SLOVENSKA KARITAS	
KLIC DOBROTE	114.240,00
AKCIJA POMAGAJMO PREŽIVETI	59.500,00
AKCIJA OTROCI NAS POTREBUJEJO	44.880,00
AKCIJA ZA BIH NE POZABIMO	16.000,00
DELEŽ PRIHODKOV IZ NASLOVA DOHODNINE	51.000,00
POPLAVE 2012	5.000,00
PROGRAM ZAUPANJE	9.297,54
REFUNDACIJA ZA EU HRANO	29.654,97
	SKUPAJ: 329.572,51
FIHO	
POMOČ DRUŽINAM	146.781,11
POMOČ OTROKOM	41.124,80
POMOČ BREZDOMCEM	19.518,02
ZAGOVORNIŠTVO	11.908,66
STAREJŠI IN BOLNI	24.906,97
MIGRANTI	13.460,09
DELOVANJE	28.005,58
	SKUPAJ: 285.705,23
NADŠKOFIJA LJUBLJANA	
DELOVANJE	30.000,00
PROGRAMI	30.000,00
REFUNDACIJE ZA STR. DELA	3.949,21
	SKUPAJ: 63.949,21
MINISTRSTVO DDSZ	
PROGRAMI	18.181,00
	SKUPAJ: 18.181,00
MESTNA OBČINA LJUBLJANA	
PROGRAMI	5.831,42
	SKUPAJ: 5.831,42
ŠKL LASTNI SKLADI	
AKCIJA STISKA	70.998,98
AKCIJA ZRNO DO ZRNA	13.239,17
SVEČE VSI SVETI	7.234,80
AKCIJA ŠOLSKE POTREBŠČINE	5.381,89
POČITNICE	4.280,00
TUJINA	1.745,30
ORTOPEDSKI PRIPOMOČKI	3.061,47
NAMENSKÉ POMOČI	33.175,52
DRUGO	8.061,12
	SKUPAJ: 147.178,25
OSTALO	
REFUNDACIJA ZA STR. DELA	21.025,12
REFUNDACIJA ZA »SPLOŠNO KORISTNO DELO«	4.140,50
STANOVANJSKI SKLAD	4.934,80
VOŠČILNICE, BROŠURA	175,00
10% DELEŽ IZ LASTNIH SKLADOV	14.589,36
DRUGO (DONACIJE, OBRESTI)	23.150,66
EU HRANA	430.100,00
	SKUPAJ: 498.115,44
	PRIHODKI SKUPAJ: 1.348.533,06

ODHODKI DELOVANJA ŠKL ZA LETO 2012

PREVOZI (GORIVO)	8.821,57	
INVEST. VZDR. + ZAVAR. (VOZNI PARK)	8.827,99	
PROSTORI (NAJEMNINE, VZDR., ENERGIJA)	13.370,97	
STR. SKLADIŠČENJA EU HRANE	11.593,61	
KOMUNIKACIJA (POŠTA, TEL, INTERNET)	6.314,19	
PISARNIŠKI MATERIAL	2.374,08	
TISK	2.895,10	
IZOBRAŽEVANJE IN INTELEKTUALNE STOR.	7.451,63	
STR. PLAČ. PROMETA	2.641,82	
DRUGO	8.829,86	
	MATERIAL IN STORITVE:	73.120,82
PLAČE REDNO ZAPOSLENIH	151.454,54	
PLAČE JAVNA DELA	36.786,27	
STROŠKI PROSTOVOLJCEV	8.810,45	
PODJEMNE POGODBE	21.109,76	
SPLOŠNO KORISTNO DELO	4.525,71	
	STROŠKI DELA:	222.686,73
AMORTIZACIJA, ODPISI R7, ST. ZEMLJ.	10.874,49	
	OSTALO:	10.874,49
	SKUPAJ ODHODKI DELOVANJA:	306.682,04
	OD TEGA REFUNDIRANI STROŠKI DELA	29.114,83
	OD TEGA POKRITO IZ PROGRAMOV FINANCERJEV	145.402,45
	SKUPNI STROŠKI DELOVANJA:	132.164,76

KOMENTAR K FINANČNEMU POROČILU ZA LETO 2012

Za leto 2012 prihodki presegajo odhodke za 41.898,21 €. Glede na lanskoletni večji primanjkljaj je to primeren rezultat. Omogoča nekaj rezerve za pokrivanje potreb v letu 2013, kar je ob pričakovanem znižanju sredstev FIHO dobrodošlo.

V letu 2012 smo uspeli obvladati stroške nabave hrane za standardne pakete in stroške plačila položnic za nujne življenjske potrebe.

Veseli smo dveh novih akcij na področju zbiranja sredstev, in sicer: vlaganje v časopis Delo z geslom *Zrno do zrna* in akcija *Manjša sveča, za sočloveka sreča*.

Marinka Platnar, Jože Kern



OKVIRNA MERILA IN PRAVILA ZA DODELITEV MATERIALNE POMOČI SOCIALNO OGROŽENIM DRUŽINAM IN POSAMEZNIKOM NA ŠKL

Večkrat se zgodi, da ŽK ne vedo, kako ravnati s prosilci in kakšna dokazila o materialnem stanju družine lahko od njih zahtevajo. Prav tako so tudi prosilci večkrat v dvomih in ne vedo, kaj se z njihovimi dokazili zgodi in kdo vse bo izvedel, v kakšni stiski živijo in kakšne dohodke imajo.

1. ŠKL pomaga posameznikom in družinam, ki bivajo na področju ljubljanske škofije, s hrano, higijenski potrebščinami, ozimnico, šolskimi potrebščinami, obleko, obutvijo, posteljnino, po potrebi posredujemo tudi pohištvo in belo tehniko, ter z občasnim plačilom položnic.

2. O vsakem prosilcu, ki se redno obrača na Karitas po pomoč, se vodi obrazec o družinskih članih, naslovu, njegovem statusu ter pomembne zabeležke, ki vplivajo na pomoč. **Prosilce se obravnava po kraju dejanskega bivanja.**

3. Če prosilec še ni uveljavil vseh oblik pomoči, ki jih lahko pridobi pri državnih institucijah, mu svetujemo kje in kako jih lahko uveljavi.

Pravice iz javnih sredstev:

Denarni prejemki: otroški dodatek, denarna socialna pomoč, varstveni dodatek, državna štipendija.

Subvencije in znižana plačila: znižano plačilo vrtca, dodatna subvencija malice za učence in dijake, subvencija kosila za učence, subvencija prevozov za dijake in študente, oprostitvev plačila socialnovarstvenih storitev, prispevek k plačilu družinskega pomočnika, subvencija najemnine, pravica do kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev, pravica do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje.

Otroški dodatek prejemajo otroci do 18. leta starosti, štipendije so za mladostnike, starejše od 18 let, ki se redno šolajo.

4. Če prosilec prosi za materialno pomoč, je potrebno ugotoviti višino dohodka na družinskega člana, zato mora ob razgovoru predložiti dokazila o dohodku vseh družinskih članov. Na podlagi teh dokazil

se ugotovi, kakšno obliko in višino pomoči lahko pričakuje pri Karitas.

5. Prosilec se najprej obravnava na področju delovanja ŽK. Če ŽK nima sredstev oziroma ne zmore sama rešiti težav prosilca, se po pomoč lahko obrne na ŠKL s popolno prosilčevo prošnjo.

6. Ko se nekdo prvič obrne na Karitas za pomoč in prinese potrdila o materialnem stanju družine, **podpiše Izjavo, s katero dovoli, da Karitas zbere osebne podatke vseh družinskih članov za namen reševanja prošnje.**

7. Samo potrdilo centra za socialno delo o obravnavi ter zavoda za zaposlovanje o prijavi nista dovolj za dodelitev pomoči.

8. Vsi podatki o prosilcih so strogo varovani in zaupni. O njih govorimo samo s sodelavci na sestankih, kjer se dogovarjamo o obliki pomoči. Problemov strank ne nosimo domov in se o njih ne pogovarjamo z znanci.

9. Pri svojem delu moramo upoštevati in se ravnati po **Kodeksu etičnih načel za sodelavce Karitas.**

10. Pomoč se prosilcem dodeli na podlagi:

- prošnje družine ali posameznika
- priporočila ŽK ali župnije (prošnjo napiše družina sama)
- priporočila državnih institucij (CSD, šola, patro-nažna služba...) ali nevladnih organizacij (prošnjo napiše družina sama)
- dokazil o dohodku družine

11. Dokazila za ugotavljanje potrebnosti pomoči:

- zadnja plačilna lista
- zadnji odrezek ali izpisek od pokojnine
- potrdila o prejetih nadomestilih osebnega dohodka (bolniško nadomestilo, nadomestilo za brezposelnost)
- zadnja odločba o otroškem dodatku
- odločba o prejeti denarni socialni pomoči. Zneski so od 1.1.2012 spremenjeni
(ta pomoč znaša za odraslo osebo 260 €)

Status	po interventnem zakonu (v letu 2012)	
	utež	znesek (v EUR)
prva odrasla oseba ali samska oseba ali odrasla oseba, ki je v institucionalnem varstvu	1	260,00
samska oseba med dopolnjenim 18. in dopolnjenim 26. letom starosti, prijavljena pri zavodu za zaposlovanje v evidenci brezposelnih oseb oziroma v evidenci iskalcev zaposlitve, ki ima prijavljeno stalno prebivališče na istem naslovu kot starši ali dejansko prebiva z njimi	0,7	182,00
samska oseba, ki je trajno nezaposljiva ali trajno nezmožna za delo ali je starejša od 63 let (ženska) oziroma 65 let (moški), ki ima prijavljeno stalno ali začasno prebivališče na istem naslovu kot osebe, ki niso družinski člani po tem zakonu in imajo dovolj lastnih sredstev za preživljanje, oziroma dejansko prebiva z njimi	0,8	208,00
vsaka naslednja odrasla oseba	0,5	130,00
prvi otrok, ki je najstarejši in ima status dijaka	0,99	257,40
vsak naslednji otrok, ki ima status dijaka	0,89	231,40
prvi otrok, ki je najstarejši in nima statusa dijaka	0,8	208,00
vsak naslednji otrok, ki nima statusa dijaka	0,7	182,00
povečanje za vsakega otroka v enostarševski družini, kadar je drugi od staršev umrl in otrok po njem ne dobiva prejemkov ali je drugi od staršev neznan ali kadar otrok po drugem od staršev prejemkov za preživljanje dejansko ne prejema	0,1	26,00

- potrdilo o brezposelnosti zavoda za zaposlovanje
- preživnina, ki jo prejema otroci
- avtorsko delo
- dohodki iz premoženja
- dohodki iz kmetijske dejavnosti in katastrski dohodek
- dohodki iz dejavnosti
- družinske pokojnine otrok

12. Odločbo o otroškem dodatku je potrebno predložiti zaradi celotnega pregleda družinskih prejemkov (po novem zakonu se otroški dodatek tudi upošteva kot lasten dohodek).

13. Ko seštejemo vse prihodke, jih delimo s številom družinskih članov. Tako dobimo cenzus za pomoč v hrani.

Pri Karitas je cenzus za eno osebo, ki živi sama, 380 €. Če živita skupaj dve odrasli osebi brez drugih sredstev za preživetje, je cenzus za drugo osebo 220 € (skupaj 600 €), za vsakega otroka, ki so ga starši dolžni preživljati, pa še dodatnih 200 €. Krediti in dolgovi se pri cenzusu ne upoštevajo.

14. Oseba, ki ne presega cenzusa, je vsakih osem tednov upravičena do pomoči v hrani in higienskih potrebščinah. Družina z do dvema članoma prejme 1 paket, družina s 3–4 člani 2 paketa, s 5–6 člani 3 pakete...Vsaka družina prejme tudi prašek.

15. V primeru bolezni ali drugih izrednih okoliščin se lahko družini izda več paketov hrane, kot se glasi v točki 14.

16. Oseba, ki ima v najemu neprofitno ali socialno stanovanje, lahko zaprosi za subvencijo stanarine. Prav tako lahko osebe z nizkimi plačami zaprosijo za subvencijo na pristojnem centru za socialno delo.

17. V začetku šolskega leta morajo osebe z nizkimi dohodki na šolah zaprositi za subvencioniranje šolske malice. Subvencijo kosil pa ureja CSD. Tudi republiške štipendije za dijake se vlagajo do začetka septembra na pristojne centre za socialno delo.

18. Glede na ugotovljena dejstva se sodelavci Karitas odločijo, do kakšne pomoči je prosilec upravičen: svetovanje, napotitev na ustrezne ustanove, pomoč v hrani, pomoč v obleki, pomoč pri plačilu položnic.

19. Pri pomoči, ki jo deli, mora ŽK upoštevati normative glede velikosti paketov in cenzuse, ki veljajo na ŠKL.

20. Če ima oseba prihranke oz. premoženje, ki je večje od 48 osnovnih zneskov minimalnega dohodka (po trenutni vrednosti 12.480 €), jim pomoč na centru za socialno delo ne pripada.

21. Denarne socialne pomoči na centru za socialno delo ne pridobijo osebe, ki so brez sredstev za preživetje po lastni krivdi, ki niso prijavljene na zavodu za zaposlovanje, ki so jih iz zavoda za zaposlovanje začasno izbrisali, ker se niso redno javljale in si ne prizadevajo, da bi rešile svoj položaj.

22. Prosilci s slovenskim državljanstvom in osebe s stalnim bivanjem imajo enake pravice do pomoči na centru za socialno delo, če so brez sredstev za prežive-

tje (denarna socialna pomoč, otroški dodatek). Tudi Karitas jih obravnava enako kot slovenske državljane.

23. Pomoč ŠKL mora biti hitra in učinkovita. Teči mora vzporedno z urejanjem drugih pravic.

24. Pred dodelitvijo pomoči je potrebno poiskati vse možne oblike druge pomoči, do katerih je prosilec upravičen. Če osebe, ki so prosile za pomoč, še niso uveljavile vseh oblik pomoči, ki jih nudi država, jih napotimo, da to storijo.

24 a) Zakon o Radioteleviziji Slovenija (Uradni list RS, št. 96/05) določa, da so plačila naročnine med drugim oproščeni: socialno ogroženi, invalidi s 100 % telesno okvaro, invalidi z manj kot 100 % telesno okvaro, če jim je priznana pravica do dodatka za pomoč in postrežbo.

Socialna ogroženost se dokazuje le s pravnomočno odločbo organa: za prejemnike trajne denarne socialne pomoči in za prejemnike denarne socialne pomoči po predpisih socialnega varstva, ki ugotavlja upravičenost.

24 b) S 1. januarjem 2009 so stopile v veljavo spremembe in dopolnitve Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, ki v 24. členu med drugim določa:

Republika Slovenija zagotavlja iz proračunskih sredstev razliko do polne vrednosti zdravstvenih storitev iz 2. do 6. točke 23. člena tega zakona za zavarovance in po njih zavarovane družinske člane iz prvega odstavka 15. člena tega zakona pod pogojem, da navedenih pravic nimajo zagotovljenih v celoti iz obveznega zdravstvenega zavarovanja iz drugega naslova in če izpolnjujejo pogoje za pridobitev denarne socialne pomoči.

Zakon o zdravstvenem varstvu in zavarovanju določa, da so prejemniki denarne socialne pomoči s 1.1.2009 oproščeni doplačil k osnovnim zdravstvenim storitvam. Na CSD-ju lahko uveljavijo tudi plačilo dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja.

25. Pomoč pri Karitas se dodeli:

- enkratno (nesreča ali drugi izredni dogodki, ki so vplivali na bistveno poslabšanje materialnega stanja)
- priložnostno (pomoč pri nakupu šolskih potrebščin, pomoč v okviru akcije Družina, pomoč v času zdravljenja)
- občasna pomoč (pri plačilu položnic zaradi izpada dohodka, bolezni, materialne stiske)

26. Pomoč se lahko dodeli tudi družinam in posameznikom, ki presegajo cenzus in živijo v težkih

materialnih in socialnih okoliščinah, na katere sami ne morejo vplivati in zaradi katerih imajo dodatne stroške (bolezen, invalidnost, naravne nesreče, požar...).

27. Do občasne pomoči so upravičene tudi družine ali posamezniki, ki sicer ne izpolnjujejo pogojev za prejemanje redne pomoči, vendar so se zaradi izrednih stroškov znašli v materialni stiski:

- upravičenost do manjših oblik pomoči ob predložitvi vseh dokazil o dohodku do trikrat letno presoja tajništvo ŠKL (plačilo osnovnih položnic za vodo, stanarino, električno...)
- upravičenost do enkratne pomoči do 500 € presojuje člani tajništva ŠKL ob predložitvi vseh dokazil o dohodku (nakup kurjave, plačilo poročila za električno...)
- upravičenost do ostale višje pomoči prav tako presoja tajništvo ŠKL, vendar v sodelovanju z ŽK, CSD, šolo, ob predložitvi vseh dokazil o dohodku in, če je možno, obisku na domu. Pri teh oblikah pomoči pričakujemo tudi sodelovanje širše lokalne skupnosti z zbiranjem sredstev (akcija za Upanje)

28. Pomoč v obliki hrane iz intervencijskih zalog EU lahko dobijo naslednje kategorije prosilcev:

- prejemniki denarne socialne pomoči
- posamezniki ali družine, ki s svojimi dohodki presegajo cenzus za dodelitev denarne socialne pomoči po predpisih o socialnem varstvu in za katere pristojna Karitas oceni, da potrebujejo pomoč oziroma jih nanjo napoti pristojni center za socialno delo
- zaposleni, ki dalj časa niso prejeli plače, npr. »stečajniki«
- brezposelni, ki so zaključili z javnimi deli in niso upravičeni niti do nadomestila za primer brezposelnosti niti do denarne socialne pomoči
- posamezniki ali družine, ki se nenadoma znajdejo v težkih življenjskih, materialnih in socialnih okoliščinah, na katere ne morejo vplivati in zaradi katerih imajo dodatne stroške (starost, bolezen, invalidnost, duševno stanje...)
- posamezniki ali družine, ki so prizadeti zaradi naravnih ali drugih nesreč večjega ali manjšega obsega
- posamezniki brez statusa, stalnega prebivališča ter tujci in izbrisani
- posamezniki, ki se jim nudi pomoč v zavetiščih, zatočiščih, sprejemališčih, javnih kuhinjah, mate-

rinskih in prehodnih domovih in podobnih socialnih institucijah ter posamezniki odvisniki

- posamezniki, ki so udeleženci taborov, zdraviliških letovanj, namenjenih socialno ogroženim, oziroma preventivnih taborov in delavnic za otroke in mladino
- brezdomci na ulici v primeru, da gre za konzervirano hrano

Prosilec, ki prejema samo hrano iz intervencijskih zalog EU, ni potrebno predložiti dokazil o dohodku. Prejeta pomoč se evidentira v skladu s pravili in obrazci, ki jih vsako leto določi Agencija za kmetijske trge in razvoj podeželja pred začetkom razdeljevanja.

PA ŠE NEKAJ O UVELJAVLJANJU PRAVIC IZ JAVNIH SREDSTEV

Pred sprejetjem nove zakonodaje so bila merila in pogoji za uveljavljanje pravic iz javnih sredstev v Sloveniji različni, prav tako so različne opredelitve posameznih kategorij in parametrov, zato je bil sistem nepregleden in neučinkovit ter je dopuščal precejšnjo možnost zlorab. Z Zakonom o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (ZUPJS) se po novem uvaja enotna vstopna točka za pridobitev katere koli izmed enajstih v zakonu urejenih pravic do denarnih prejemkov, subvencij in znižanih plačil in se po novem odda le ena vloga. Ugotavljanje materialnega stanja posameznika ali družine, ki bo zaprosila za denarno socialno pomoč, bo temeljitejše in doslednejše, saj bodo socialni delavci upoštevali vse vrste dohodkov in tudi premoženje, torej nepremičnine, osebna vozila, plovila, vrednostne papirje, vezane vloge in podobno. Upoštevaje premoženja prosilcev naj bi omogočilo pravičnejše razdeljevanje pomoči in jo zagotovilo socialno najbolj ogroženim.

Pri nepremičninah se bosta upoštevali tako njihova vrednost kot velikost. Izvzeta bodo stanovanja, v katerih prosilec živi, a le če ne bodo presegala tako imenovane primerne kvadrature. Če denimo upokojenka sama živi v 90 m² velikem stanovanju, bo njeno stanovanje po novih pravilih za 30 m² preveliko, saj se kot primerno za enočlansko gospodinjstvo šteje 60 m². Če bo upokojenka želela še naprej prejemati socialno pomoč, ji bo center

za socialno delo teh 30 m² presežka pomnožil z vrednostjo povprečnega kvadratnega metra stanovanja v regiji. Premoženje se bo preračunalo v fiktivni dohodek.

Če živite v večji nepremičnini, kot določa zakon, pa to lahko vpliva na upravičenost in višino transferjev. Za enočlansko družino po zakonu zadostuje 60, za dvočlansko 90, za tričlansko 110, za štiričlansko pa 130 m² uporabne površine.

Vsebinska novost Zakona o socialno varstvenih prejemkih, ki smo ga začeli uporabljati s 1.1.2012, je zvišanje denarne socialne pomoči z zdajšnjih 230,60 € na 260,00 € za tiste, ki so se začasno znašli v poslabšanem socialnem položaju. Posamezniki, ki pa so se ali se bodo trajno znašli v poslabšanem socialnem položaju, bodo ob novem navedenem minimalnem dohodku lahko prejeli še varstveni dodatek. Sicer se varstveni dodatek po novem ne bo več izplačeval iz pokojninske blagajne, ampak bo obravnavan kot socialni transfer. Tukaj pa se zakonodaja zaostri. Država se je namreč zavarovala z zaznambo prepovedi odtujitve in obremenitve v zemljiški knjigi pri nepremičninah, ki so v lasti upravičencev do trajne denarne socialne pomoči in upravičencev do varstvenega dodatka. Uradno so ta ukrep poimenovali »prepoved odtujitve premoženja v korist RS«. To pomeni, da se bo država prijavila kot zakoniti dedič deleža nepremičnine pokojnega prejemnika trajne socialne pomoči ali varstvenega dodatka. Ob smrti osebe, na katere nepremičnino ima vpisano zaznambo, pa bo od dedičev terjala vračilo denarja, ki ga je osebi dala kot socialno pomoč. Mnogi so prepričani, da bo pogojevanje socialnih transferjev z zaznambami hiš, zemljišč in gozdov ljudi pahnilo v še večjo socialno stisko. Nedvomno pa se bo varstvenemu dodatku, ki ga zdaj prejema okoli 45 tisoč upokojencev, pa tudi socialni pomoči veliko ljudi iz strahu pred tovrstnimi ukrepi države tudi odreklo.

Stiska ljudi se utegne še povečati. Lahko se zgodi, da ljudje preprosto ne bodo hoteli sprejemati pomoči, vprašanje pa je, od česa bodo živeli, še zlasti starejši, ki živijo v svojih hišah. To utegne marsikoga potisniti čez prag revščine.

Po novem bo lahko ena socialna pravica izključevala ali znižala drugo socialno pravico. Ministrstvo namreč uvaja vrstni red pravic, od katerih se bo prav vsaka štela v osnovni dohodek prosilca in njegove družine. Če poenostavimo: kdor bo prejemnik najvišjega otroškega dodatka, morda ne bo upravičen do socialne pomoči ali pa bo njegov otrok dobil najnižjo štipendijo.

Spremembe bodo tudi za prejemnike otroškega dodatka. Ta bo pripadel le otrokom do 18. leta starosti, pri čemer bodo dijaki prejemali višjega. Dijaki mlajši od 18 let pa po novi socialni zakonodaji niso več upravičeni do državnih štipendij.

Pri višini plačila vrtca se bo po novem upošteval povprečni neto dohodek na osebo in ne bruto znesek. Spremenila se bo tudi tabela za določanje plačilnih razredov.

Pravico države, da zahteva povrnitev izplačane socialne pomoči, je uveljavil že Zakon o dedovanju, ki je bil objavljen v Uradnem listu RS in velja že od leta 1977. Določbi 128. in 129. člena, ki to področje urejata, sta bili sicer leta 2001 spremenjeni, vendar ne vsebinsko.

Načelo socialne države in pravičnosti je zapisano v 129. členu Zakona o dedovanju, ki pravi, da se država lahko odpove svojemu zahtevku, če so tudi zapustnikovi dediči, žena in otroci, socialno ogroženi oziroma potrebni pomoči. Pomoč države

socialno ogroženemu posamezniku ni enostavno darilo, temveč je po svoji vsebini nekakšno posojilo, ki pa ga upravičenec ni dolžan vrniti za časa svojega življenja. Ni torej razloga, da bi po smrti posameznika, katerega zapuščina je bila ustvarjena (ali ohranjena) tudi s pomočjo prejete pomoči, to podedovali dediči, ki takšne pomoči ne potrebujejo.

Ker bo nova zakonodaja strožja, bo iz sistema izpadlo precej zdajšnjih prejemnikov socialne pomoči. Odziv ljudi je izrazito negativen. Ljudje ves gnev zaradi izvajanja nove zakonodaje usmerjajo na centre za socialno delo. Jezni in nezadovoljni bodo zagotovi tisti, ki že leta prejemajo transferje iz pokojninske blagajne (varstveni dodatek), pa bodo glede na upoštevanje vseh baz podatkov zdaj izpadli.

Socialna varnost se bo za velik del ljudi spremenila, za nekatere se bo morda celo nekoliko izboljšala. To je realno mogoče pričakovati, za velik del pa bodo nastopile administrativne in dejanske vsebinsko pravne ovire, ki izvirajo iz pravilnega zaporedja uveljavljanja pravic in dejanskega premoženja.

Nezadovoljstvo ljudi se bo le še večalo, glede na pomanjkanje sredstev in čedalje večje zaostrovanje pogojev za pridobitev socialnih pravic.

Alenka Petek





ZAHVALA DONATORJEM

Zelo dobrodošla je pomoč vseh donatorjev, ki nam in našim prejemnikom stojijo ob strani:

1. Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja
2. Alpina d.o.o.
3. Avtohiša Vič d.o.o.
4. Avtoprevoznništvo Bergant
5. Avtoservis Gregorc
6. Avto Set d.o.o.
7. Avtotehna VIS d.o.o.
8. Barilla Adriatik d.o.o.
9. Bim Trade d.o.o.
10. Burgox d.o.o.
11. Celjska Mohorjeva družba
12. Cistercijanska opatija Stična
13. CSD Ljubljana Moste-Polje
14. CSD Ljubljana Šiška
15. CSD Ljubljana Vič
16. Debora, d.o.o.
17. Delo d.d.
18. Denel d.o.o.
19. Desk d.o.o.
20. Didakta d.o.o.
21. Digit d.o.o.
22. Droga Kolinska d.d.
23. Družina d.o.o., slovenska katoliška založba
24. Dukat S d.o.o.
25. DZS, založništvo in trgovina, d.d.
26. Erfa d.o.o.
27. Eta d.d.
28. Frigologo d.o.o.
29. Halcom d.d.
30. Hofer trgovina na drobno, d.o.o.
31. Iskratel, telekomunikacijski sistemi, d.o.o.
32. Kotanyi d.o.o.
33. Kušar biro d.o.o.
34. Lidl d.o.o. k.d.
35. Ljubljanske mlekarne d.d.
36. Mars Overseas Holdings d.o.o.
37. Medex d.d.
38. Mercator d.d.
39. Merit international. d.o.o.
40. Mestna občina Ljubljana



41. Ministrstvo za delo družino in socialne zadeve
42. Mladinska knjiga Založba d.d., Področje Logistika
43. Mladinska knjiga Trgovina, d.d.
44. Mlekarna Celeia d.o.o.
45. Orka d.o.o.
46. Pekarna Blatnik d.o.o.
47. Pekarna Grosuplje d.d.
48. Pims, Proizvodnja in trgovina, d.o.o.
49. Podravka trgovsko podjetje, d.o.o.
50. Prodis d.o.o.
51. Propiar d.o.o.
52. Radio Ognjišče
53. R & D d.o.o
54. Rudnidis trgovina d.o.o.
55. Salve d.o.o.
56. Schenker d.d.
57. Slovenska karitas
58. Spar Slovenija d.o.o.
59. Storck Adria d.o.o.
60. Studio Moderna d.o.o.
61. Tedenski žurnal d.o.o.
62. Tobačna Grosist d.o.o.
63. Victa d.o.o.
64. Vital Mestinje d.o.o.
65. Založba Grlica
66. Založba Tangram d.o.o.
67. Zavarovalnica Triglav d.d.
68. Zavod RS za zaposlovanje
69. Žito d.d.

Prisrčna hvala vsem.

KAZALO

Pridiga ljubljanskega nadškofa msgr. dr. Antona Stresa	5
Zvesto pričevanje dejavne ljubezni v letu vere	7
Modrost v sodobnem življenju	8
Socialna stiska, strah in vera	14
Različni obrazi depresije	16
Odperta vrata za vse	18
Računalniški program Program pomoči	20
Za vašo ŽK je namenjenih... ..	21
Področja dela Škofijske karitas Ljubljana	22
Podoba župnijskih Karitas	34
Okvirna merila in pravila za dodelitev materialne pomoči socialno ogroženim družinam in posameznikom na ŠKL	44
Zahvala donatorjem	50

*Majhne stvari,
ki jih naredimo z veliko ljubezni,
prinesejo veselje in mir.*

Mati Terezija

A photograph of two women embracing warmly. The woman on the left has curly brown hair and is wearing a light-colored sweater. The woman on the right has grey hair and is wearing a peach-colored top. They are both smiling and looking towards each other. The background is a soft, out-of-focus grey.

Stiska

Podarimo 2,5 € vsak mesec za stiske v Sloveniji.

Karitas 
Škofijska karitas Ljubljana

